МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Чувашской Республики
Администрация Красночетайского муниципального округа
МБОУ «Мижеркасинская ООШ»

РАССМОТРЕНО	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДЕНО
Педсоветом	ШМО учителей	Врио директора школы
		А.В.Лукин
Протокол № 1 от «29» августа 2025 г.	Протокол № 1 от «30» августа 2025г.	Приказ № от «30» августа 2025 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

(ID 2971211)

учебного предмета «Родной (чувашский) язык»

для обучающихся 1-4 классов

с. Мижеркасы 2025

Тăван чĕлхе вĕрентесси виçĕ пайран тăрать: 1) вулама-çырма вĕрентесси; 2) пуплев ĕç-хĕлĕсене (вулав, çыру, калу, итлев) вĕрентесси; 3) пуплеве пур енлĕн аталантарнă май чĕлхе пулăмĕсемпе ансат паллаштарасси, пуплеве тишкерме вĕрентесси. Çак виçĕ пая пуплеве аталантарас тĕллев пĕрлештерсе тăрать. Çапла вара, тăван сăмахлăха вĕрентни кирлĕрен те кирлĕ ăслайсемпе хăнăхусене аталантарса çирĕплетессипе тӳррĕнех çыхăнмалла. Çав ăслайсемпе хăнăхусем шутĕнче — ăнланса вулассипе тата тăнлассипе, çыхăнуллă калаçасси, çырасси. Çавăнпа пĕрлех ачасене чĕлхе ăслăлăхĕпе литература пĕлĕвĕн ансат ăнлавĕсемпе, литературăпа сăмахлăх ӳнерĕ пек паллаштарнă май вĕсен харпăр хăйĕн тата юлташĕсен пуплевне сăнас, чĕлхе илемне туйса ăна тарăнрах пĕлес туртăмне амалантармалла. Пĕтĕм халăх усă куракан литература чĕлхин сасă тытăмĕпе, сăмах пуянлăхĕпе, морфологи тата синтаксис мелĕсемпе паллаштарнă хушăрах вĕсене вырăнти калаçу уйрăмлăхĕсене курма та вĕрентмелле.

Ача пуплевĕнчи тĕп ĕç-хĕлсене (тăнлассине, калаçассине, вулассине, çырассине) аталантарса пынипе пĕрлех тăван чĕлхе вĕрентнĕ чух пуçламăш шкулта çакăн пек пысăк та пархатарлă тĕллевсене пурнăçламалла:

- вĕренекенсен çынлăх туйăмĕсене вăйлатмалла, пурнăça юратма, ырра шанса тăма тата хайсене те ырă кăмăллă, сăпайлă пулма хăнăхтармалла;

- ачасем таврари пурнăç, этемпе çут çанталăк çинчен мĕн пĕлнине анлăлатмалла;

- ачасен çыхăнуллă тата сăнарлă шухăшлавĕпе асне, асамлас хевтине аталантармалла;

- вĕренӳ ĕç-хĕлне лайăхрах хăнăхтарса, унăн ăслайĕсене «алла илме» май памалла; вĕренӳ вăхăчĕпе перекетле усă курма, харпăр хăй тĕллĕн ĕçлессин ансатрах мелесене чухлама вĕрентмелле;

— тăрăшуллă та тимлĕ вĕренме, кĕнекепе кăсăкланма хăнăхтармалла.

Программари веренӳ материалĕпе верентӳ меслечĕсем ачасене çирĕп пĕлӳпе ăслайсем, кирлĕ ханăхусем лаччăр тесен дидактикăн тĕп принципĕсене асра тытса вĕренӳ ăнланулăхепе кăсăклăхне, çыхăнулахĕпе тĕллевлĕхне ялан пурнăçласа пымалла.

ВУЛАС-ÇЫРАС МЕХЕЛСЕНЕ НИКĔСЛЕССИНЕ ЛИТЕРАТУРА ЧĔЛХИНЕ ВĔРЕНТЕССИПЕ ТАТА ПУПЛЕВЕ АТАЛАНТАРАССИПЕ ÇЫХĂНТАРАССИ

Тăван чĕлхе вĕрентессин пĕрремĕш тапхăрĕ 1-мĕш класра авăн уйăхĕнчен пуçласа ака уйăхĕн çурри таран тăсăлать. Ку тапхăрăн тĕп тĕллевĕ - тăван çыулăхпа усă курас мехелсене никĕслесси. Çак тĕллеве пурнăçласси чи малтан литература чĕлхипе усă курма (çав шутра итлесе ăнланасси, калаçасси) хăнăхтарнинчен пуçланатў, ун çине таянать. Тапхăр икĕ пая уйрăлать. Пĕрремĕшĕн тĕллевĕ - ачасене сас паллисем вĕренме хатĕрлесси. Çак тĕллевпе вĕсен çыхăнуллă пуплевре предложенисене, предложенири сăмахсене, сăмахри сыпăксене тата сасăсене илтес-уйăрас пултарулăхне аталантармалла. Иккĕмĕшĕн тĕллевĕ - вулас-çырас ансат хăнăхусем парасси.

Литература чĕлхипе усă курма вĕрентес шутпа ачасене экскурсисене илсе çӳренĕ, çут çанталăк пулăмĕсене сăнаттарнă май вĕсем таврари пурнăç çинчен мĕн пĕлнине анлăлатмалла, вĕсен сăмах йышне пуянлатмалла, тăтăшрах тĕл пулакан грамматика формисене, синтаксис конструкцийĕсене пуплевре çирĕплетмелле. Вĕренӳ материалĕпе меслечĕсем ачасен пĕтĕмĕшле аталанăвне хăвăртлатма, вĕренӳри тăрăшулăхне, юлташлăхпа туслăх, ушкăнлăх туйăмĕсене вăйлатма пулăшмалла.

Вулама-çырма вĕрентес ĕçре анализпа синтез меслечĕн хальхи вариантне тĕпе хумалла. Вăл ăслăлăхăн паянхи шайĕпе килĕшсе тăрать, ачасен ăс-тăнне, пуплевне ăнăçлă аталантарма май парать, ăнланса, тĕрĕс те палăртуллă вулама вĕрентессине чылай çăмăллатать. Вĕренекенсем малтанхи кунсенченех пуплеври предложенисене, предложенири сăмахсене, сăмахри сыпăксене, сасăсене илтме-уйăрма пуçлаççĕ. Ерипенех сасăсене сас паллисемпе палăртма, ансат сăмахсем пухма, предложенисемпе çыхăнуллă текстсене ăнланса, тĕрĕс (малтан - сыпăкăн, унтан - тулли сăмахăн) вулама хăнăхса пыраççĕ.

Вуланипе пĕрлех вĕсен çыру хăнăхăвĕсем те йĕркеленеççĕ: сасăсене сас паллисемпе палăртма, сас паллисемпе сыпăксенчен сăмахсем пухма, ал çырăвĕнчен тата пичетленч текстран сăмахсемпе предложенисем çырса илме, ансат тытăмлă сăмахсемпе вĕсенчен тăракан кĕске предложенисене илтнĕ тăрăх çырма, предложение, çынсен е чĕр чунсен пайăр ячĕсене пысăк сас паллипе пуçласа çыма вĕренеççĕ.

Хутла вĕрентнĕ тапхăр тăршшĕпех ачасен сасă сисĕмне (сăмахра, сыпăкра уйрăм сасса илтес-уйăрас, сасăсем мĕнле черетленнине асăрхас пултарулăхне) аталантарма тăрăшмалла, çавăнпа пĕрлех вĕсен сасса, сыпăка усăмлă та тĕрĕс калас хăнăхăвĕсене лайăхлатса пымалла.

Вулама-çырма вĕрентмелли уроксенче ачасен тăнлас, çын пуплевне ăнланса та туллин асăмлас ăслайĕ те аталанать. Вĕсем класс умĕнче калаçма, ыйтусене хуравлама, ыйту пама, вуланине каласа пама, хăйсен сăнавĕсем çинчен, курнă фильмсем, ӳкерчĕксем çинчен çыхăнуллă каласа кăтартма вĕренеççĕ.

Уроксенче туяннă пĕлӳсемпе, ăслайсемпе ачасем класс тулашĕнчи вулав вăхăтĕнче, ушкăнпа кĕнеке пăхна чух усă курма хăнăхаççĕ. Ултă çулхи ачасен ӳсĕмне шута илсе, вулама-çырма вĕрентнĕ пуçламăш тапхăрта вĕсен урокри ĕç-хĕлне нумай енлĕ йĕркелеме тăрăшмалла: ӳт-пĕве вылятмалли хăнăхтарусемпе вăйăсем ирттермелле, юрлаттармалла, сăвă калаттармалла, вăйă мелĕсемпе, букварьти евĕр вулав-çыру вăййисемпе ытларах усă курмалла. Ку шута «сапаланнă» сăмахсене сас паллисемпе сыпăксенчен пухасси, сăмах сăнчăрĕсем тăвасси,

хăвăрт калăшсем каласси, пуç ватмăшсем, ребуссем шутласси т.ыт.те кĕрет. Вĕсемпе вырăнлă усă курни ачасене кантарма, ăс-тăнне уçăлтарма пулăшать, пĕр ĕçрен тепĕр ĕçе харăссăн куçассине те çăмăллатать.

Ку тапхăрта ачасем вĕрентӳçĕ ертсе пынипе çут çанталăк улшăнăвĕсене, çулталăк вăхăчĕсем ылмашнăçемĕн этем пурнăçĕпе ĕçĕ епле улшăннине сăнаççĕ, çакăн çинчен çыхăнуллăн каласа пама вĕреннĕ май литература чĕлхипе выранти калаçăва уйăрас хăнăхусем илеççĕ.

ЧĔЛХЕНЕ ТИШКЕРЕС ХĂНĂХУСЕНЕ НИКĔСЛЕССИ, ЧĔЛХЕ ПĔЛĔВĔН ТЕРМИНĔСЕМПЕ ПАЛЛАШТАРАССИ

Пуплеве пур енлĕн аталантарасси вулас, çырас, çыхăнуллă калаçас, тăнласа ăнланас мехелсене куллен вăйлатни çинче никĕсленсе тăрать. Шăп çавăнпа ĕнтĕ тăван чĕлхе урокĕсенче çыхăнуллă текстпа ĕçлесси тĕп вырăнта пулмалла. Ачасем ăна вуласа е тăнласа ун тăрăх калаçаççĕ, хăйсем текст хайлаççĕ, çыру хăнăхтарăвĕсем пурнăçлаççĕ.

Ăнланса вулас тата тăнлас, уçăмлă çырас тата калаçас мехеле аталантарасси çак пуплев ĕç-хĕлĕсене çĕнĕрен тепрер хут пурнăçланипе çеç çыхăнмасть. Кашни çĕнĕ урокрах ачасен пуплевĕн тĕрлĕ енне, вĕсен чĕлхе мулĕн тĕрлĕ сийĕпе усă курма пĕлнине çине-çинех çирĕплетсе, анлăлатса пымалла. Сасăсене тĕрĕс калас, вĕсене çырура палăртас, интонаци мелĕсемпе пĕлсе усă курас ăсталăха куллен якатмалла.

Тăван çырулăх чĕлхин сăмах йышĕ вырăнти (тури, анатри) калаçурипе танлаштарсан чылай уйрăлса тăрать. Çакна шута илсе ачасене кулленех çырулăх чĕлхин сăмахлăхĕпе паллаштармалла, уроксене ятарласа словарь хăнăхтарăвĕсем кĕртмелле. Çав шутра çывăх пĕлтерĕшлĕ сăмахсемпе хирĕçле пĕлтерĕшлисене тупса палăртасси, темиçе пĕлтерĕшлĕ сăмахсене асăрхасси, пĕр пек пайсенчен тăракан (пĕр тымартан, пĕр аффикс хушăнса пулнă) сăмахсене, çавăн пекех пĕр темăпа çыхăннисене ушкăнласси, аса илсе каласси е çырасси, вĕсен пĕлтерĕшне тавçăрасси пулмалла.

Паянхи орфографи правилисем икĕ никĕс çине тĕренеççĕ. Тĕп чăваш чĕлхинчи сăмахсене чăн чăвашла, «каланă пек» (атте, анне, атă, пăтă, упа, эпир, аппа) çыраççĕ. Вырăс чĕлхинчен «урăхлатмасăр» илнĕ сăмахсене - «вырăсла» (парта, медаль, баян, колхоз, завод, фабрика). Çавна шута илсе ачасен сăмах йышне пуянлатнă май вырăс чĕлхи урлă кĕнĕ сăмахсене туйма, вĕсене мĕнле çырнине асăрхама вĕрентмелле.

Пуплеве аталантармалли тепĕр ăслай - ачасем тăван чĕлхери морфологи мелĕсемпе, урăхла каласан, сăмахсен тĕрлĕ формипе усă курма пĕлнине куллен лайăхлатасси.

Морфологи формисемпе усă курма пĕлни синтаксис мелĕсемпе тĕрĕс усă курма вĕрентес ĕçре пулăшать. Шкула тин çеç çӳреме тытăннă ачан пуплевĕ морфологи формисем енчен кăна мар, сăмах майлашăвĕсемпе предложенисен калăпĕсем тĕлĕшĕнчен те чухăнрах. Шухăша тĕрĕс ăнланма, ăна уçăмлăн палăртма

хăнăхтарас тесен пуçламăш классенче вĕренекенсене тĕрлĕ калăплă сăмах майлашăвĕпе, предложенипе усă курма вĕрентмелле, вĕсен пуплевĕн синтаксисне аталантармалла. Ку тĕллеве пурнăçласси чĕлхе ăслăлăхне ятарлă вĕрентнипе мар, урокран урока ту са пыракан тĕллевлĕ

хӑнӑхтарусем пулӑшнипе пулса пымалла. Ҫамрӑксен чӗлхи тӳрккес те кӑнттам ан пултӑр тесен вӗсене хутшӑнура ырӑ та евӗк пулма вӗрентмелле, чӗлхемӗрпе пӗлсе те сисӗмлӗ усӑ курма хӑнӑху памалла. Ҫапла вара, чӗлхе культури, стилистики - тӑван чӗлхе урокӗсенче тимлемелли тепӗр пысӑк тӗллев. Ку тӗллев ҫыхӑнуллӑ пуплеве вӗрентессипе пӗр килет.

Хутшӑнура (диалогра) тӑван чӗлхемӗр «мулӗпе» усӑ курма, ҫыхӑнуллӑ калав тума пӗлнине лайӑхлатасси - чӗлхемӗр пуянлӑхӗн пур сийӗпе те усӑ курма пӗлнине «шӑратса ҫыпӑҫтаракан» тӗллев. Ку тӗллеве пурнӑҫласси пуплев хӑнӑхтарӑвӗсем ҫине таянмалла. Вӗсем урокра тӗп вырӑн йышӑнмалла. Вӗсемсӗр пуҫне кашни урокрах фонетика, орфографи, лексика, морфологи, синтаксис, стилистика хӑнӑхтарӑвӗсем те пулмалла. Пуплеве аталантарассин тухӑҫлӑхӗ шӑпах ӗнтӗ пуплев хӑнӑхтарӑвӗсене «чӗлхе» е аспект хӑнӑхтарӑвӗсемпе ҫирӗплетсе пынинчен килет.

Пуплеве аталантарассин виҫҫӗмӗш енӗ вӑл — ачасене пуплеве тишкерме хӑнӑхтарни, урӑхла каласан, чӗлхе тишкерӗвне вӗрентни. Ку вӑл пуплеве фонетикӑпа графика, орфографипе пунктуаци, мор-фологипе синтаксис, сӑмах тытӑмӗпе сӑмах пулӑвӗ енчен ансаттӑн тишкерессипе ҫыхӑнать.

Ҫакна асра тытмалла: кӑткӑс пулӑмсене тишкерме сӗннин уссинчен сиенӗ ытларах пулӗ.

Чӗлхери ансат пулӑмсене тишкернӗ май ачасене чӗлхе ӑслӑ-лӑхӗн терминӗсемпе паллаштарса вӗсене ӑнланма, вӗсемпе усӑ курма вӗрентмелле. Терминсемпе усӑ курма вӗрентесси - ерипен, васкамасӑр туса пымалли ӗҫ. Вӑл пуплеве аталантарассине кансӗрлемелле мар. Терминсемпе усӑ курма вӗрентесси вулас-сипе, тӑнлассипе, калаҫури йӑнӑшсене асӑрхаса тӳрлетессипе ҫӑмӑллӑнах ҫыхӑнать. Терминсене ытларах чух чӗлхе ӑслӑлӑхӗн определенийӗсемсӗрех, лексика мелӗпех ӑнлантармалла. Вӗсем ачасен пуплевӗнче тӗрлӗ хӑнӑхтару тунӑ май ҫирӗпленсе пымалла. Ачасен вӗренӳри ӳсӗмне терминсемпе усӑ курма пӗлнине тӗпе хур-са мар, пуплевӗн (вуласси, ҫырасси, ӑнкарса тӑнласси, ҫыхӑнуллӑн калаҫасси) аталану шайне мала хурса хакламалла.

Ятарлӑ хӑнӑхтарусем тунӑ май вӗренекенсем сӑмахӑн сасӑ тытӑмне ӑнкарма, вӑл сыпӑксене пайланнине асӑрхама, унӑн пӗлтерӗшлӗ пайӗсене уйӑрма хӑнӑхаҫҫӗ, пуплев пайӗсемпе, вӗсен паллӑрах формисемпе, предложени тӗсӗсемпе, предложени членӗсемпе, тӗрӗс ҫырмалли йӗркепе паллашаҫҫӗ, чӗлхе материалне ушкӑнлама, танлаштарма, пӗтӗмлетме хӑнӑхса пыраҫҫӗ.

Чӗлхе «мулӗн» тӗрлӗ сийне тишкересси класран класа анлӑланса пырать, пуплеве аталантарассин тӗллевӗсемпе тачӑ ҫыхӑнать. Тӑван чӗлхене тишкерме вӗрентесси пуҫламӑш классенче ҫакнашкал йӗркепе пулса пырать.

Сасӑсемпе сас паллисем. Вӗсем хушшинчи уйрӑмлӑхсем ҫинчен ачасем 1-2-мӗш классенчех пӗлеҫҫӗ. Сасӑсем уҫӑ тата хупӑ, хытӑ тата ҫемҫе, янравлӑ тата янравсӑр пулнине палӑртма вӗренеҫҫӗ; ***сыпӑк, пусӑм*** ӑнлавсемпе паллашаҫҫӗ, схемӑпа усӑ курса сӑмахсен сасӑпа сас палли тытӑмне тишкереҫҫӗ. Вулама-ҫырма вӗренмелли кашни урокрах ачасем пуплевӗн ансат тӗслӗхӗсене пӑхса тухаҫҫӗ, ҫавна май фонетика терминӗсемпе усӑ курма та хӑнӑхаҫҫӗ. 2-мӗш класра фонетикӑпа графика тишкерӗвӗ тӗрӗс ҫырма вӗрентессипе тата пуплев кӑлтӑкӗсене юсассипе ҫыхӑнать.

3-4 – мӗш классенче ачасен ҫак пӗлӗвӗсемпе ӑслайӗсем, хӑнӑхӑвӗсем малалла аталанаҫҫӗ. Вӗсен пуплеве тӑнлас-итлес сисӗмӗ ҫивӗчленет, сӑмахӑн сасӑпа сас палли тытӑмне чухласси

лайăхланать. Ку тапхăрта фонетикăпа графика тишкерĕвĕпе усă курнин тĕп тĕллевĕсем -йăнăшсăр çырса илес, илтнипе çырас, çырнине тĕрĕслес ăслайсене вĕрентесси, тĕрĕс çырас хăнăхусене лайăхлатасси.

Тĕпрен илсен, фонетикăпа графика тишкерĕвне вĕрентнин тĕллевĕсем 1-мĕш класра та, 2-мĕш -4 -мĕш классенче те пĕрешкел: ачасем сасăсене ăнланса уйăрма, вĕсене тăван çырулăхра йышăннă пек палăртма вĕренмелле. 1-мĕш класс пĕтернĕ тĕле вĕсен çакна пĕлмелле: каланипе çырни хушшинче тӳрĕ шайлашу çук, сăмахри сасăсемпе сас паллисен йышĕ пур чухне те пĕр пек мар, чылай сас паллин темиçе пĕлтерĕш пулать (сăмахран, хытă хупă сасса та, çемçине те пĕр пекех палăртатпăр: ут - ӳт, сăн - сĕн), хăш-пĕр сас палли икĕ сасса палăртать (яка, юрă, ешчĕк), тепĕр чухне пĕр сассах икĕ сас палли çырса палăртатпăр (кукăль, мăкăнь, вулать).

2-мĕш класра вырăс чĕлхинчен кĕнĕ хăш-пĕр сăмахсене калассипе, çырассипе паллаштарма пуçлатпăр. Кунсăр пуçне ачасем чăн чăваш сăмахĕсенчи вăрăмланнă сасса илтме, ансат тĕслĕхсенче ăна икĕ пĕр пек сас палли çырса палăртма вĕренеççĕ, илтнипе (диктант) çырма хăнăхаççĕ.

3-4 -мĕш классенче тĕрлĕрен хăнăхтару пурнăçланă май вĕренекенсем тĕрĕс çырассин йывăрлăхĕсене асăрхама-туйма, орфографин чылай правилипе усă курма пуçлаççĕ. Çапла вара, сăмахăн сасăпа сыпăк тытăмне тишкерес хăнăхусене лайăхлатса пырса, вĕсене сăмахăн пĕлтерĕшлĕ пайĕсене асăрхамалли хăнăхтарусемпе çыхăнтарса ачасен тĕрĕс çырас мехелне вăйлатсах пыратпăр. Унсăр пуçне фонетикăпа графика тишкерĕвĕ ачасен пуплев культурине (сасăсене уçăмлăн каларасси, сăмахсене лите-ратура чĕлхинчи пек каласси, пуплев янравлăхĕ) лайăхлатассипе тачă çыхăнмалла.

Сăмах. Пуçламăш шкулта вĕренекенсен сăмах йышне пуянлатассине тăватă çулĕпех тĕп тĕллевсенчен пĕри тесе шутламалла. Ку тĕллеве пуплеве пур енлĕн аталантармалли уроксенче тĕрлĕ хăнăхтару тутарса пурнăçламалла. Чĕлхемĕрти сăмахсем вăл е ку япалана, пулăма, вĕсен ĕçне т.ыт.те палăртнине, пĕлтерĕшĕпе çывăх е хире-хирĕç пулнине, предложенире, текстра сăмахпа темиçе пĕлтерĕшпе усă курма май пуррине ачасем чĕлхе теорине тӳррĕн вĕренсе мар, тĕрлĕ хăнăхтару, сăнавсем тунă май куç кĕрет курмалла. Вĕсем шухăша тĕрĕсрех палăртакан сăмахсене суйлама вĕренсе пыраççĕ, сăмах йышĕ пуянланса пырать, унпа усă курасси лайăхланать.

2-мĕш -мĕш класра сăмах тытăмĕпе ***(сăмах тымарĕ, пĕр тымарлă сăмахсем)*** паллаштарма пăхнă. Анчах ку терминсемпе паллаштаричченех сăмахсем пĕлтерĕшлĕ пайсенчен тăнине асăрхама пулăшакан, вăл е ку пĕлтерĕшлĕ пай пуррине кура сăмахăн пĕлтерĕшне тавçăрма вĕрентекен хăнăхтарусемпе усă курмалла. Çакă ачасен сăмах йышне пуянлатас ĕçре пысăк вырăн йышăнмалла.

3-мĕш класра сăмах тытăмне туллинрех вĕренме палăртнă. Вулав тата çыру хăнăхтарăвĕсем пурнăçланă май вĕренекенсем ансат тĕслĕхсенче сăмах тăвакан тата сăмаха улăштаракан аффикссене асăрхама пуçлаççĕ, çапла вара вĕсем сăмахпа сăмахăн форми хушшинчи уйрăмлăха курма хăнăхаççĕ. Сăмах тытăмне тишкерме хăнăхни ăна мĕнле çырмаллине тавçăрма, çырнине

тĕрĕсленĕ чух ҫак ăслайпа усă курма май парать. Вырăс чĕлхинчен кĕнĕ сăмахсенче б, *г,* д, *ж, з, ç, о, ц, щ* сас паллисем ҫыратпăр; хупă сасă икĕ уçă сасă хушшинче вăрăммăн илтĕннĕ чух та ăна час-часах вырăс чĕлхинчи евĕр пĕр сас паллипех паллă тăватпăр (парта, Саша, математика), пуçламăш формăра сăмах вĕçĕнчи [ă] сасса *а* е *я* çырса палăртатпăр (Нина, Галя).

Сăмахсене пĕлтерĕшĕ енчен ушкăнласси-тишкерессi ерипенех вĕсен улшăну мелĕсене сăнассипе çыхăнса каять. Пуçламăш классенче ачасем пилĕк тĕп пуплев пайне уйăрма вĕренеççĕ: ***япала ячĕ, глагол, паллă ячĕ, хисеп ячĕ, ылмаш (местоимени).*** Пуплев пайĕсене уйăрмалли мелсемпе вĕсем пуплев пайĕсен терминĕсемпе паллашиччен чылай малтан паллашма тытăнаççĕ.

Программăра палăртнă пуплев пайĕсене вĕренекенсем лексика пĕлтерĕшне, ыйтăвĕсене тата улшăну мелĕсене кура уйăрма хăнăхмалла. Ку тĕллеве пурнăçласси виçĕ тапхăра тăсăлать. 2-мĕш класра вĕренекенсем япалана, ĕçе, вĕсен паллисене пĕлтерекен сăмахсен ыйтăвĕсене калама хăнăхаççĕ, сăмахсене вĕсем мĕнле ыйтурине кура ушкăнлама тытăнаççĕ. 2-мĕш класра вĕсем япала ячĕ, ***глагол, паллă ячĕ, ылмаш*** терминсемпе усă курма хăнăхмалла. Ылмаш тесе ку класра сăпат ылмашне калаççĕ. Хыç сăмахсемпе союзсем çинчен ятарласа вĕренмеççĕ, анчах та вĕсем уйрăм сăмахсем пулнине туйма, вĕсене уйрăм çырма хăнăхтарса пымалла.

3-мĕш класра вĕренекенсене япала ячĕсем улшăннине, вĕсем пĕрреллĕ тата нумайлă хисепсенче пулнине, ытти сăмахсемпе çыхăннă чух тĕрлĕ аффикс йышăнма пултарнине тĕслĕхсемпе кăтартса памалла. **Ӳкĕм** ***(падеж)*** терминпа паллаштармалла мар, апла пулин те ачасем ӳкĕм аффиксĕсем йышăннă япала ячĕсен ыйтăвĕсене лартма вĕренсе çитмелле. Ĕç-хĕлсене, вĕсем хăш вăхăтрине, паллă ячĕсене тĕрлĕ хăнăхтару тунă чух пĕлтерĕшпе ыйтăвне кура палăртма хăнăхмалла. Шут хисеп ячĕсен тулли тата кĕске формисене тĕрĕс çырма хăнăхтармалла, ку пуплев пайĕн кĕске формисене япала ячĕсемпе çыхăнтарма, вĕсемпе пуплевре усă курма вĕрентсе пымалла.

4-мĕш класра маларах вĕреннĕ пуплев пайĕсемпе тĕплĕнрех паллаштарма, япала ячĕсем мĕнле ӳкĕмрине чухлама, терминпа усă курма, анлă усă куракан сăмахсене тĕрлĕ ӳкĕмре лартма, тĕрĕс калама тата çырма вĕрентмелле.

Ĕç-хĕл çинчен те тĕплĕнрех вĕрентмелле: тăтăшах пуплевре тĕл пулаканнисене виçĕ вăхăтра сăпатлама, вĕсен пурлă тата çуклă формисемпе усă курма хăнăхтармалла. Сăпатланă май сăпат формисемпе пĕрреллĕ тата нумайлă хисепсенче тĕрĕс усă курма, вĕсене тĕрĕс калама тата çырма вĕрентмелле. Тĕрлĕ ӳкĕмри япала ячĕсене сăпат ылмашĕпе ылмаштарнине сăнаттарса ку мелпе пуплевре усă курма хистемелле.

Паллă ячĕсем çинчен те 4-мĕш класра вĕренекенсене çĕнĕ пĕлӳ памалла. Уйрăмах вăйлă степеньри ем-ешĕл, сап-сарă, кăн-кăвак йышши паллă ячĕсене (терминне асăнмасăр) тĕрĕс çырассине тимлемелле. Йĕрке хисеп ячĕсен ыйтăвĕсене лартма, вĕсене ячĕсемпе çыхăнтарма тата тĕрĕс çырма хăнăхтарса пымалла, вĕсемпе пуплевре усă курма вĕрентмелле.

Грамматика формисем. Пуплев пайӗсем пирки ҫӳлерех каланисӗр пуҫне кашни класрах уйрӑмах тимлемелли грамматика формисен шутӗнче - япала ячӗсен камӑнлӑхне (сӑпатне) палӑртасси, пулӑшу пӗлтерӗшлӗ япала ячӗсен тӑтӑшрах тӗл пулакан ӳкӗм формисем.

Предложени. Кӗҫӗн классенче вӗренекенсен: 1) предложени пуплевӗн тӗллевне кура калуллӑ, ыйтуллӑ е хистевлӗ (хушуллӑ) пулнине, ӑна мӗнле каланине кура — кӑшкӑруллӑ е кӑшкӑрусӑр пулни ҫинчен; 2) предложени членӗсем ҫинчен; 3) предложенири сӑмахсен ҫыхӑнӑвӗ ҫинчен; 4) предложени сӑмах майлашӑвӗсенчен тӑни ҫинчен пӗлмелле. Ҫак ӑнлавсемпе ачасене 4 ҫул хушшинче ерипен паллаштарса ҫитермелле.

1 -мӗш класра ачасем предложение пуплевре асӑрхама, ӑна сӑмахран уйӑрма, ӑна (тишкернӗ хыҫҫӑн) ҫырма, пысӑк сас паллинчен пуҫлама, вӗҫӗнче пӑнчӑ лартма вӗренеҫҫӗ.

2 -мӗш класра предложени вӗҫӗнче, пӑнчӑсӑр пуҫне, ыйту е кӑшкӑру палли лартассипе паллашаҫҫӗ, уйрӑм сӑмахсене палӑртса калама, предложени вӗҫӗнчи паллӑпа тивӗҫӳллӗ интонаци тума хӑнӑхаҫҫӗ.

3-мӗш класра вӗренекенсем предложени пуплев тӗллевне кура калуллӑ, ыйтуллӑ, хистевлӗ, интонацине кура — кӑшкӑруллӑ е кӑшкӑрусӑр пулни ҫинчен пӗлмелле, предложенин ҫак тӗсӗсемпе пуплевре тӗрӗс усӑ курма хӑнӑхмалла.

4-мӗш класра ачасем пӗр йышши членлӑ (япала ячӗпе паллӑ ячӗсенчен, глаголтан пулнӑ тӗслӗхсем) предложенисемпе паллашаҫҫӗ. Ку предложенисене тӗрӗс интонаципе калама, вӗсемпе калаҫура тата ҫырура усӑ курма, пӗр йышши членсене ҫырура хӳреллӗ пӑнчӑпа (ансат тӗслӗхсем) уйӑрма вӗренмелле.

Предложени членӗсемпе паллашасси 2-мӗш класра пуҫланать. Ачасем кам е мӗн ҫинчен тата мӗн каланине палӑртакан сӑмахсене тупма вӗренеҫҫӗ. Ҫак класрах ***подлежащи, сказуемӑй*** терминсемпе усӑ курма тытӑнаҫҫӗ, вӗсен пӗлтерӗшӗсене чухлама пуҫлаҫҫӗ. 3-мӗш класра ***кӗҫӗн членсем*** терминпа паллаштармалла, ***сӑмах майлашӑвӗ*** ӑнлавпа, терминпа усӑ курма вӗрентмелле.

Хутсӑр предложени тытӑмне тишкересси класран класа ерипен кӑткӑсланса пымалла. Ҫавӑнпа пӗрлех тӗрлӗ йышши предложени йӗркелеме вӗрентмелле, тунӑ предложенисене тӗрӗс ҫырма хӑнӑхтармалла.

Чӗлхе пӗлӗвӗн ӑнлавӗсемпе паллашни, чӗлхене тишкерме вӗренни орфографи правилисене ӑнланма, вӗсемпе усӑ курма пулӑшмалла. Орфографи правилисемпе усӑ курма вӗрентес тӗллевпе куллен-кунах ерипен кӑткӑсланса пыракан хӑнӑхтарусем тутармалла. Ҫырнине тӗрӗслес ӑслая та аталантарсах пымалла.

Тӗрӗс ҫырма вӗрентесси кулленхи словарь ӗҫӗпе, фонетика, морфологи тата синтаксис хӑнӑхтарӑвӗсемпе тачӑ ҫыхӑнмалла.

Ҫырма йывӑр сӑмахсене (мӗн вӗрентме палӑртнине шута илсе) ҫав хӑнӑхтарусене тӑтӑшах кӗртмелле, ачасем ҫав сӑмахсене пӗр шикленӳсӗр ҫырма вӗренсе ҫитчӗр.

Ҫыхӑнуллӑ пуплев. Кӗҫӗн ҫулхи ачасем малашне мӗнле вӗренсе пырасси, ӑс-тӑн илесси пуплевпе шухӑшлав аталанӑвӗнчен килет. Ҫавна кура ҫыхӑнуллӑ пуплев хӑнӑхтарӑвӗсем кашни

урокрах тӗп вырӑнта пулмалла. Вӗсене текста вулассипе, тӑнлассипе ҫыхӑнтармалла, вӗсемпе пӗрлех текст тӑвасси те, ӑна ҫырасси те кашни класрах тивӗҫлӗ вырӑн йышӑнмалла.

Кӗҫӗн классенче вӗренекенсен ҫыхӑнуллӑ пуплевне аталантарасси, пӗтӗмӗшле илсен, ҫыхӑнуллӑ текст тума вӗрентессипе пӗр килет. Вуланӑ е итленӗ калав, выляса кӑтартнӑ диалог — ачасемшӗн ҫавӑн евӗр текст тумалли тӗслӗхсем.

Малтанхи вӑхӑтра ачасем итленӗ е вуланӑ калава ҫывӑх текст тума, урӑхла каласан, изложени хатӗрлеме, каярахпа вара курни-илтни, вулани ҫинчен ҫыхӑнуллӑ каласа пама, ҫырма пуҫлаҫҫӗ.

Ҫыхӑнуллӑ пуплев хӑнӑхтарӑвӗсене вулав урокӗсенче те, чӗлхе урокӗсенче те ирттермелле, вӗсене сӑмах вӗҫҫӗн каласа та, ҫырса та пурнӑҫламалла. Чӗлхе урокӗсенче, тӗпрен илсен, изложенисемпе сочиненисем, вулав урокӗсенче вара сӑмах вӗҫҫӗн тумалли ӗҫсем ытларах сӗнмелле.

Ачасене *текст* ӑнлавпа паллаштармалла, текстӑн тытӑмне сӑнаттармалла, ансат текстсем тума вӗрентмелле. Ҫак ӗҫре тӗрлӗ мелпе, курӑм хатӗрӗсемпе анлӑн усӑ курмалла.

ВУЛАМА-ҪЫРМА ВӖРЕНТЕССИ ХАТӖРЛЕВ ТАПХӐРӖН:

Харкамлӑх результачӗсем:

- ачасем шкул ачи яваплӑхӗсемпе малалла паллашса, вӗсене пурнӑҫлама хӑнӑхса пыни;
- аслисем ертсе пынипе ушкӑнра ӗҫлеме вӗренсе пыни;
- харпӑр хӑй хӑтланӑвӗсене сӑнама-асӑрхама, вӗсемшӗн яваплӑ пулма хӑнӑхса пыни;
- харпӑр хӑй сывлӑхне сыхлама, ҫирӗплетме вӗренсе пыни;
- ачасен ӑслав тата хайлав пултарулӑхӗ амаланни;
- тантӑшӗсен хуравӗсене, каласа панисене ырӑ кӑмӑлпа итлеме- тимлеме хӑнӑхса пыни.

Предметсен пӗрлӗхлӗ результачӗсем:

- ачасем вӗренӳ ӗҫ-хӗлне хӑнӑхса, вӗренӳ задачисене ӑнланма вӗренсе пыни;
- тишкерӳре схемӑсемпе, ятарлӑ паллӑсемпе, хатӗрсемпе усӑ курма вӗренни;
- тимлесе итлеме, ӑнланма, ыйтусене уҫӑмлӑн хуравлама, шухӑша тӗрлӗрен палӑртма, пуплевре предложенин тӗрлӗ тӗсӗпе усӑ курма хӑнӑхса пыни.

Предметӑн пайрамлӑ результачӗсем:

- чӑваш чӗлхинчи тӗп сасӑсемпе, вӗсен сас паллийӗсемпе паллашни, сыпӑкӑн сыпӑнтарса вулама вӗренни;
- сас паллисене тӗрӗс ҫырма, ҫыхӑнтарма, ал ҫырӑвлӗ, пичетлӗ сӑмахсене, предложенисене, ансат текстсене ҫырса илме, каланӑ тӑрӑх ҫырма вӗренни;
- ҫыру тата вулав правилисемпе паллашни;
- вулав пахалӑхӗсем (тӗрӗслӗх, ӑнланулӑх, палӑртулӑх, такӑнмасӑр вулани) аталанса пыни;
- пуплев хӑнӑхӑвӗсем аталанса пыни.

Пӗтӗмӗшле илсен, букварь хыҫҫӑнхи тапхӑр вӗҫне ҫакӑн пек результатсем кӗтме пулать:

Харкамлӑх результачӗсем:

- пуплев этикечӗн ансат ӑслайӗсене харпӑрлани;

- хутшăну пуплев ăслайĕсене (калаçу пуçлама, калаçăва тытса пыма, вĕçлеме) мăшăршарăн тата ушкăнпа калаçăва хутшăнма, пит-куç, алă, кĕлетке хусканăвĕсене тĕрĕс усă курма вĕренсе пыни;
- Тăван çĕр-шыв, тăван халăх, тăван чĕлхе ăнлавсене уçăмлани, хăйсем хăш халăх çынни пулнине ăнланса пыни; тăван халăх историне, йăли-йĕркине тарăнрах пĕлес туйăм вăранни;
- тăван тавралăха, çут çанталăка сăнама хăнăхни, ăна упрас, унпа киленес, хăйсем те ун тĕпренчĕкĕ пулнине ăнланас туйăм çурални;
— япаласемпе пулăмсене, çынсем тата харпăр хăй хăтланăвĕсене сăнама, хак пама вĕренсе пыни.

Предметсен пĕрлĕхлĕ результачĕсем:

— итлев хăнăхăвĕсем çивĕчленни, тĕллевлĕ итлеме, илтнине хак пама, ас туса асăмлама вĕренсе пыни;
- тĕрлĕ жанрлă хайлавсене лартнă задачăсене кура ăнланса вулама вĕренсе пыни;
— уйлас, сăлтавлас, пĕтĕмлетес ăслайсене харпăрлама пуçлани;
- харпăр хăй шухăшĕсене çыхăнуллă палăртма, сăлтавласа çирĕплетме вĕренсе пыни;
— ачасен ăслас, хайлас пултарулăхĕ амаланни.

Предметăн пайрамлă результачĕсем:

— вулав ăслайĕ çирĕпленни, вулав пахалăхĕсем лайăхланни,çыхăнулăхĕ тарăнланни;
— вулав мелĕсене, тĕсĕсене вĕренсе пыни;
- текстпа ĕçлеме, вĕсене тишкерме вĕренни;
— каланă тăрăх çырас пултарулăхĕ амаланни;
— вулани, ӳкерчĕк тăрăх ыйтусене çырса хуравлама вĕренсе пыни;
— курни-илтни, ӳкерчĕк тăрăх, вуланă хайлавсен содержанине асăмласа каласа пама вĕренсе пыни;
- ăславлă каласа пама вĕренсе пыни.

АЧАСЕНЧЕН 2-мĕш КЛАСРАН ВĔРЕНСЕ ТУХНĂ ТĔЛЕ КĔТЕКЕН РЕЗУЛЬТАТСЕМ

Пуплеве пур енлĕн аталантарнă май чĕлхене ансат тишкерме, терминсемпе усă курма вĕрентесси

Харкамлăх результачĕсем:

- тăван чĕлхене хаклама, хисеплеме хăнăхса пыни;
- кашни халăхăн хăйĕн чĕлхи пулнине, вăл ыттисенчен уйрăлса тăнине ăнланни;
— чĕлхепе кăсăкланма пуçлани, харпăр хăй пуплевне лайăхлатас кăмăл-туйăм амаланни.

Предметсен пĕрлĕхлĕ результачĕсем:

– пулăмсене тарăнрах ăнланма вĕренсе пыни;
- ăнлавсене уçăмлама, ушкăнлама хăнăхса пыни;

- тишкерӳ-пĕтĕçтерӳ, танлаштару хăнăхăвĕсем çирĕпленсе пыни.

Предметăн пайрам результачĕсем:

- ачасем алфавитри сас паллисене, вĕсен пĕлтерĕшĕсене, уçă тата хупă сасăсен уйрăмлăхĕсене, сăмахри уçă сасă çине пусăм ӳкни-ӳкменнине, сасăсем хытă тата çемçе пулнине, сăмахсене пĕр йĕркерен теприне мĕнле куçармаллине пĕлни;

-35-40 сăмахлă текста каллиграфи тĕлĕшĕнчен тĕрĕс те таса, сас паллисене сиктерсе хăвармасăр, пăтраштармасăр пăхса çырма пултарни;

-25-30 сăмахлă текста итленипе (диктант) çырма вĕренсе пыни;

- сăмаха сыпăклама, пĕр йĕркерен тепĕр йĕркене тĕрĕс куçарма, çемçе хупă сасăсене çырура тĕрĕс палăртма, вăрăм хупă сасăллă сăмахсене (программăра кăтартнисене) тĕрĕс çырни;

- çын ячĕпе хушаматне, ашшĕ ятне, выльăхсемпе чĕр чунсен уйрăм ячĕсене, хула, ял, урам, юхан шыв ячĕсене пысăк сас паллипе пуçласа çырма пултарни;

— сăмахсен сасă тытăмне тишкерме (вĕсене сыпăклама, уçă тата хупă сасăсене, сасăсемпе сас паллисен йĕркине тата хисепне палăртма) пĕлни;

- япалана, унăн ĕçне, паллине пĕлтерекен сăмахсене ыйтăвĕ тăрăх ушкăнлама пултарни;

- предложенин тĕп членĕсене - подлежащипе сказуемăя - тупма пĕлни;

- ыйтусем тăрăх ансат предложени членĕсем хушшинчи çыхăнăва палăртма вĕренни;

- предложение пысăк сас паллирен пуçласа çырма, ун вĕçне, интонацие кура, пăнчă, ыйту е кăшкăру палли лартма пĕлни;

- 30-45 сăмахлă текст тăрăх ыйтусене хуравласа изложени çырма; 2-3 предложениллĕ текст

АЧАСЕНЧЕН 3-МĔШ КЛАСРАН ВĔРЕНСЕ ТУХНĂ ТĔЛЕ КĔТЕКЕН РЕЗУЛЬТАТСЕМ

Пуплеве пур енлĕн аталантарнă май чĕлхене ансат тишкерме, терминсемпе усă курма вĕрентесси

Харкамлăх результачĕсем:

- ачасен тăван чĕлхене тĕплĕнрех вĕренес, харкамăн пуплев ĕç-хĕлĕсене аталантарас кăмăлĕ амаланни;
- тантăшĕсен тата харкам пуплевне сăнама, тĕрĕслеме вĕренсе пыни;
- тăван чĕлхе пуянлăхĕпе, илемĕпе киленме пуçлани.

Предметсен пĕрлĕхлĕрезулытачĕсем:

- тĕрлĕ текста тишкерме, тӳрлетме вĕренсе пыни;
- пуплев культурин енĕсене тимлеме хăнăхса пыни;

-калура тата çырура пуплев тата хутшăну этикечĕн нормисене тытса пыма хăнăхса пыни;

-урокра тата тулашӗнче харпӑр хӑй ӗҫне йӗркелеме вӗренсе пыни.

Предметӑн пайрам результачӗсем:

- сӑмахӑн тӗп пайӗсем — унӑн тымарӗпе аффиксӗсем; пуплев пайӗсем — япала ячӗ, глагол, паллӑ ячӗ; предложенин тӗп (подлежащи, сказуемӑй) тата кӗҫӗн членӗсем пулнине пӗлни;
- вӗреннӗ орфограммӑсенчен тӑракан 40-45 сӑмахлӑ текста таса, тӗрӗс те илемлӗ ҫырса илме, итленипе (диктант) ҫырма, предложенисем вӗҫӗнче кирлӗ чарӑну (пӑнчӑ, ыйту е кӑшкӑру) палли лартма пултарни;
- сӑмахсен сасӑ тытӑмне сӑнама: сыпӑксене уйӑрма, уҫӑ тата хупӑ сасӑсене палӑртма, уҫӑ сасӑ ҫине пусӑм ӳкни-ӳкменнине пӗлме, хупӑ сасӑ хытти-ҫемҫине, янӑравлӑ-янӑравсӑррине туйма, сӑмахри сасӑпа сас палли хисепне уяма хӑнӑхса пыни;
- сӑмах тытӑмне (тымарӗпе аффиксне) курма пултарни;
- пуплев пайӗсене (япала ячӗ, глагол, паллӑ ячӗ) палӑртма, вӗсем мӗнле формӑрине (япала ячӗсен хисепне, глаголсен вӑхӑчӗпе хисепне) чухлани;
- предложенири сӑмахсен ҫыхӑнӑвне асӑрхани, сӑмах майлашӑвӗсене уйӑрни;
- предложени тытӑмне (синтаксисне) ансат тишкерме (вӑл калуллӑ, ыйтуллӑ е хистевлӗ, кӑшкӑруллӑ е кӑшкӑрусӑр пулнине палӑртма, унӑн тӗп тата кӗҫӗн членӗсене, вӗсем хушшинчи ҫыхӑнӑва ыйту лартса тупма) пӗлни;
- ушкӑнпа тунӑ е хатӗр планпа усӑ курса 55-65 сӑмахлӑ изложени ҫырма вӗренсе ҫитни.

тума пултарни.

АЧАСЕНЧЕН 4-МӖШ КЛАСРАН ВӖРЕНСЕ ТУХНӐ ТӖЛЕ КӖТЕКЕН РЕЗУЛЬТАТСЕМ

Пуплеве пур енлӗн аталантарнӑ май чӗлхене ансат тишкерме, терминсемпе усӑ курма вӗрентесси

Харкамлӑх результачӗсем :

- таса, тӗрӗс, вырӑнлӑ пуплев ҫыннӑн сапӑрлӑх тата пӗтӗмӗшле аталанӑвӗн палӑрӑмӗ пулнине ӑнланни;
- чӗлхепе тирпейлӗ, тӗрӗс усӑ курма вӗренес кӑмӑлӗсем ҫирӗпленни;
- хутшӑну культурин правилисемпе килӗшӳллӗн вӑхӑтра тав тума, каҫару ыйтма, саламлама, вашават сӑмах хушма, япала ыйтса илме, чӗнӗве палӑртма пӗлни;
- чӗлхе харкам ӑславлӑ пултарулӑхне, шухӑш вӗҫевне палӑртмалли, аталантармалли хатӗр пулнине ӑнланни.

Предметсен пӗрлӗхлӗ результачӗсем:

- чӗлхе тӗп хутшӑну хатӗрӗ, наци культурин единици, вӗренӳ тата аталану хатӗрӗ пулнине ӑса хуни;
- чӗлхен тӗрлӗ ҫӑл куҫсенче кирлӗ тивӗҫлӗ информаци тупма, ӑнӑҫлӑ усӑ курма хӑнӑхса пыни;
- чӗлхе хатӗрӗсемпе хутшӑну тата вӗренӳ задачисемпе шайлашуллӑ тивӗҫлӗ усӑ курма вӗренсе пыни.

Предметӑн пайрам результачӗсем :

— вĕреннĕ пуплев пайĕсем, вĕсен паллисем, предложенин пĕр йышши членĕсем ҫинчен ҫирĕп пĕлни;

- вĕреннĕ орфограммăсенчен тăракан 55-60 сăмахлă текста йăнăшсăр, таса та илемлĕ ҫырса илме, диктант ҫырма пултарни;

- пĕр йышши членлă предложенире (вĕреннĕ тĕслĕхсем) чарăну паллисем лартма вĕренни;

- сăмахăн сасăпа сас палли тытăмне тишкерме, тымарĕпе аффиксĕсене тупма хăнăхни;

- япала ячĕсен, сăпат ылмашĕсен падежĕпе хисепне, глаголсен хисепне, сăпачĕпе вăхăтне палăртма пултарни;

— предложенин ансат синтаксис тытăмне чухлама: вăл тĕллевпе интонаци тĕлĕшĕнчен мĕнлине калама, унăн тĕп членĕсемпе кĕҫĕн членĕсене тупма, ыйтусем тăрăх вĕсен ҫыхăнăвне тата пĕр йышши членсене асăрхама хăнăхса пыни;

- харпăр хăй тĕллĕн тунă планпа усă курса 80-90 сăмахлă текст тăрăх изложени ҫырма, пурнăҫра пулни-иртни, экскурсире курни, сăнани ҫинчен ҫыхăнуллă пĕчĕк калав йĕркелеме (сочинени ҫырма) вĕренсе пыни.

Чăваш чĕлхи урокĕсен календарлă тематика планĕ. 1 - мĕш класс.

Урок номерĕ.	Урок теми	Сехет йышĕ	Ĕҫ результачĕ			Ачасе
			Кăмăл-сипете аталантарасси	**Универсаллă ĕҫ-хĕлсем**	**Предмет ăшĕнчи пĕлӳ, хăнăху**	
1	Шкула.Урокра.Кун йерки..	1		Ачасен тавҫăрулăхне аталантарасси, пуплевне пуянлатасси.	Пуплеве тишкерме хăнăхтарасси.	Ачасем пелни..
2	Предложени.Самах	2	Сас паллисен йеркине ,выранне таранрах вĕрентесси.	Ачасене ушкăнпа ĕҫлеме вĕрентесси; харпăр хăй ĕҫ вырăнне йĕркелеме хăнăхтарасси.	Предложенисене тĕрĕс чарăну туса илемлĕ вулама пĕлнине малалла аталантарасси,	Ачасем хăнăхт тетрад пурнăҫ

					тĕп членсемпе кĕçĕн членсене предложенисенче тупма, предложенисене тунă чухне вĕсене кирлĕ вырăна лартма хăнăхтарасси, предложенири тĕп членсене тата сăмах майлашăвĕсене тупма хăнăхтарасси.	
3	Текст.Уса тата хупа сасасем.Самах.	1	Вĕçен кайăксене упрама вĕрентесси.	Ачасен çыхăнуллă пуплевне аталантарасси.	Текста тĕрĕс çырса илме хăнăхтарасси.	Текста
4	(а) саса,А а сас паллисем	1	Аслисене хисеплеме вĕрентесси, ĕçе юратма хăнăхтарасси.	Ачасен çыхăнуллă пуплевне аталантарасси.	Текста харпăр хăй тĕллĕн калăплама хăнăхтарни.	Ачасем пулăш текста тăрăх ç
5	(у) саса, У у сас паллисем.	1	Хăрушсăрлăх правилисене пăхăнса пурăнма хăнăхтарасси.	Шухăшлава йĕркелесе пыни: пĕтĕмлетни; тĕслĕхсемпе çирĕплетни.	Сăмах сасăсенчен (сас паллисенчен) тытăнса тăнине аса илсе пĕтĕмлетесси, çемçелĕх паллине, е,ç, ю, я сас паллисене тĕрĕс çырма хăнăхтарасси.	Ачасем алфави паллис пусăм тĕслĕх хăнăха
6	(н,л) сасасем, Н н,Лл сас паллисем	1	Пĕр-пĕринпе тĕрĕс хутшăнса пурăнма вĕрентесси.	Ачасен çыхăнуллă пуплевне аталантарасси.	Этикет тата калаçу этикечĕ ăнлавсемпе паллаштарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç
7	(х,м) сасасем, Хх,Мм сас паллисем	1	Ĕçе юратма, туса упрама вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Сăмах тытăмне тата морфемăсен (сăмах тымарĕпе аффиксен) пĕлтерĕшĕсене аса илесси, сăмах пайĕсене тупма хăнăхтарасси.	Хăнăхт пурнăç сăмах т сăмаха аффикс
8	(а,ы)сасасем, Аа,Ыы сас палллисем	1	Ачасене сăпайлăх сăмахĕсемпе усă курма хăнăхтарасси.	Ачасене кĕнекепе ĕçлеме вĕрентесси, çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Чăваш чĕлхинчи сăпайлăх сăмахĕсене сăнасси, астуса юласси.	Ачасем хăнăхт пурнăç сăмахĕ
9	(Р,Ш) сасасем, Рр,Шш сас паллисем	1	Керкуннене санама верентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	çырма хăнăхтарасси.	Ачасем вуласа итленĕ юлнин çыраçç

10	(В,С) сасасем, Вв,Сс сас паллисем	1	Вěçен кайăксене юратма, упрама вěрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йěркелесси, пěтěмлетесси.	Сăмах тăвакан аффиксем хушса пěр сăмахран çěнě пěлтерěшлě тепěр сăмах тума хăнăхтарасси.	Ачасем аффикс çěнě сă хăнăха сăмахс тупаçç
11	(с,п) сасасем,Сс Пп сас паллисем	1	Çут çанталăк илемне туйма вěрентесси.	Ачасен тимлěхне аталантарасси.	Предложени вěçне чарăну палли лартма, çемçелěх паллине, е,ю,я сас паллисене, вăрăммăн илтěнекен хупă сасăсене тěрěс çырма пěлнине тěрěслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраçç
12	(и,е,э,е,у)сасасем, Ии,Ее,Ее.Ээ,Уу сас паллисем	1	Тăван чěлхе пуянлăхне курма вěрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йěркелесси, пěтěмлетесси. Ушкăнпа ěçлеме хăнăхтарасси.	Мăшăр сăмахсен пулăвěпе паллаштарасси, вěсене дефиспа çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç сăмахс çырма
13	(т,к)(сасасем, Тт,Кк сас паллисем	2	Çут çанталăк илемне курма вěрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йěркелесси, пěтěмлетесси. Ушкăнпа ěçлеме хăнăхтарасси.	Пěр сăмахах икě хут каласа сăмах форми тума тата çав формăна дефиспа çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç калака тупаçç ěçсене
14	Ь,Ъ сас паллисем	1	Ваттисене сума сума вěрентесси.	Харпăр хăйěн ěç-хěлне сăнас-хаклас ăслай-хăнăхусене алла илсе пыни.	Пěлтерӳпе çыру хушшинчи пěрпеклěхе тата уйрăмлăха кăтартасси, çырма хăнăхтарасси.	Ачасем пулăш пěлтер çыраçç
15-16	Вырас челхинчен йышанна хаш-пер сасасене,сас палллисемпе паллашасси:Оо, Бб,Гг,Дд,Жж.Зз,Фф,Цц,Щщ.	1	Тăван чěлхене юратма вěрентесси.	Ачасен тимлěхне аталантарасси.	Мăшăр сăмахсене тата сăмаха икě хут каланипе пулнă сăмах формисене дефиспа çырма пěлнине тěрěслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраçç
17	Йй ,Юю,Яя,Ее.сасасем, сас паллисем	1	Çут çанталăка	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси,	Текст, абзац ăнлавсемпе	Ачасем хăнăхт

			упрама чĕнесси.	шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	паллаштарни.	пурнă тетрач
18	Вереннине сиреплетесси.Алфавит .	1	Çут çанталăк илемне туйма вĕрентесси.	Ачасене кĕнекепе ĕçлеме вĕрентесси, çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Текстăн тĕп шухăшне уйăрма вĕрентесси.	Ачасе хăнăхт пурнă тĕп шу палăрт
19	Хамар теллен вулатпар. И.Я.Яковлев	2	Çут çанталăка упрама чĕнесси.	Харпăр хăйĕн ĕç-хĕлне сăнас-хаклас ăслай-хăнăхусене алла илсе пыни.	Калаçу тата çыру пуплевне аталантарасси.	Планп йĕркел
20	А.Г.Николаев.	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Ачасен пĕлĕвне тĕрĕслесси.	Ачасе вуласа итлесе çыраç
21	Чаваш сершыве.	2	Çут çанталăк илемне туйма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Текстăн тытăмĕпе паллаштарасси.	Ачасе хăнăхт пурнă пĕлтер уйăраç
22	Тарлана Тарас.И Шухши	2	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Пĕр йышши членсем çинчен ăнлантарасси, союзсăр çыхăнакан пĕр йышши членлă предложенисенче тĕрĕс интонаципе тума, кирлĕ чарăну лартма вĕрентесси.	Ачасе хăнăхт пурнă йышш тупаç
23	Асанне.Н Ыдарай	1	Кайаксене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Изложени çырма хăнăхтарасси.	Ачасе вуласа итленĕ юлнин çыраç
24	Чах чепписем.Г.Мальцев	3	Чĕр чунсене упрама вĕрентесси.	Ушкăнпа, пĕр-пĕрне ăнланса ĕçлеме хăнăхасси.	Пĕр йышши членсене çыхăнтаракан союзсемпе пĕтĕмĕшлĕн паллаштарасси, *анчах* тата *çапах,та (те), тата, е* союзсемпе çыхăнакан пĕр йышши членлă предложенисене тĕрĕс вулама, калама тата çырма вĕрентесси.	Пĕр йь предло вулаç çыхăнт тупаç

25	Юмах ярап ,юптарап	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Пĕр йышши членлă предложенисем-пе çырура усă курма вĕреннĕ хăнăхăва малалла аталантарасси тата çирĕплетесси.	Юратн сочине
26	Тилепе шаши сури	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Пĕр йышши членлă предложенисене мĕнле çырнине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраçç
27	Веренни –пысак пуянлах	1	Ĕçе юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Япала ячĕсем, паллă ячĕсем тата глагол çинчен вĕреннине аса илсе пĕтĕмлетесси, пуплев пайĕсене уйăрса илме тата вĕсемпе тĕрĕс усă курма пĕлнине аталантарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç пĕлтер ушкăн.
28	Эп хамах	1	Çынна хисеплеме вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Мĕн вăл пуплев пахалăхĕ? ыйту çине хурав тупасси.	Тĕрлĕ т йĕркел
29	Чи тутли .Б.Данилов. .	1	Кайаксене юратма верентесси. .	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Кĕнекере панă текст тăрăх изложени çырас хăнăхăва çирĕплетесси.	Ачасем тăрăх и çыраçç
30	Сурална кун	2	Ĕçе юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	Япала ячĕсем падежсем тăрăх улшăнма пултарни çинчен ăнлантарни.	Ачасем хăнăхт пурнăç ыйтăвĕ
31	Мен тума юрамасть?	1	Çемьери çынсене хисеплеме вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	Хупă сасăпа пĕтекен япала ячĕсен вĕçленĕвĕпе паллаштарасси, *çемçелĕх паллипе, р, рь, л, ль, н, нь, сть, сь, зь* сас паллисемпе пĕтекен сăмахсене тĕрĕс вĕçлеме, çырма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт пурнăç сасăпа ячĕсен тишкер
32	Уяв-урок.Сыва пул ман юратна перремеш кенекем	2	Тĕрĕслĕхе вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	*[а], [е], [и]* сасăсемпе пĕтекен япала ячĕсене вĕçленĕ чух пару падежĕнче пулакан уйрăмлăхсене асăрхама вĕрентесси, çав падеж формисемпе çырура тата калаçура тĕрĕс усă курма	Ачасем хăнăхт пурнăç сасăпа ячĕсен тишкер

					хăнăхтарасси; *[ă], [у], [ÿ]* сасăсемпе пĕтекен япала ячĕсен вĕçленĕвĕнчи камăнлăхпа пару падежĕсенче пулакан уйрăмлăхсене асăрхама вĕрентесси, ку формăсемпе тĕрĕс калама-çырма хăнăхтарасси.	
33	Тереслев диктанче Вереннине сиреплетесси	1	Хĕллехи вăрман илемлĕхне туйма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Ъкерчĕк тăрăх сăмахсене тĕрлĕрен падежсене лартса вĕсене ытти сăмахсемпе тĕрĕс çыхăнтарса сочинени çырма хăнăхтарасси.	Ъкерчĕ пулăш йĕркел

Чăваш чĕлхи урокĕсен календарлă тематика планĕ. 2 - мĕш класс.

			Ĕç результачĕ			Ачасен
Урок номерĕ.	**Урок теми**	**Сехет йышĕ**	**Кăмăл-сипете аталантарасси**	**Универсаллă ĕç-хĕлсем**	**Предмет ăшĕнчи пĕлӳ, хăнăху**	
1-4	Предложени, самах, саса, сас палли.	1	Тăван çĕр-шыва юратма вĕрентесси.	Ачасен тавçăрулăхне аталантарасси, пуплевне пуянлатасси.	Пуплеве тишкерме хăнăхтарасси.	Ачасем Чăваш калава Респуб гимне вĕрене
5	Вĕреннине аса илесси.Алфавит.	2	Сас паллисен йеркине ,выранне таранрах вĕрентесси.	Ачасене ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси; харпăр хăй ĕç вырăнне йĕркелеме хăнăхтарасси.	Предложенисене тĕрĕс чарăну туса илемлĕ вулама пĕлнине малалла аталантарасси, тĕп членсемпе кĕçĕн членсене предложенисенче тупма, предложенисене тунă чухне вĕсене кирлĕ вырăна лартма хăнăхтарасси, предложенири тĕп членсене тата сăмах майлашăвĕсене тупма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт тетрад пурнăç
6	Тĕрĕслев ĕçĕ. Çырса илни.	1	Вĕçен кайăксене упрама вĕрентесси.	Ачасен çыхăнуллă пуплевне	Текста тĕрĕс çырса илме хăнăхтарасси.	Текста

				аталантарасси.		
7	Сочинени. Çуллахи асра юлнă кун.	1	Аслисене хисеплеме вĕрентесси, ĕçе юратма хăнăхтарасси.	Ачасен çыхăнуллă пуплевне аталантарасси.	Текста харпăр хăй тĕллĕн калăплама хăнăхтарни.	Ачасем пулăш текста тăрăх ç
8-9	Уса сасăсемпе хупа сасасем, сас паллисем.	2	Хăрушсăрлăх правилисене пăхăнса пурăнма хăнăхтарасси.	Шухăшлава йĕркелесе пыни: пĕтĕмлетни; тĕслĕхсемпе çирĕплетни.	Сăмах сасăсенчен (сас паллисенчен) тытăнса тăнине аса илсе пĕтĕмлетесси, çемçелĕх паллине, е,ç, ю, я сас паллисене тĕрĕс çырма хăнăхтарасси.	Ачасем алфави паллис пусăм тĕслĕх хăнăха
10	Хыта уса сасасемпе семсе уса сасасем.	1	Пĕр-пĕринпе тĕрĕс хутшăнса пурăнма вĕрентесси.	Ачасен çыхăнуллă пуплевне аталантарасси.	Этикет тата калаçу этикечĕ ăнлавсемпе паллаштарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç
11	Хыта хупа сасасемпе семсе хупа сасасем.	1	Ĕçе юратма, туса упрама вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Сăмах тытăмне тата морфемăсен (сăмах тымарĕпе аффиксен) пĕлтерĕшĕсене аса илесси, сăмах пайĕсене тупма хăнăхтарасси.	Хăнăхт пурнăç сăмах сămаха аффик
12	Сывлах сунасси.Сывпуллашас си.	1	Ачасене сăпайлăх сăмахĕсемпе усă курма хăнăхтарасси.	Ачасене кĕнекепе ĕçлеме вĕрентесси, çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Чăваш чĕлхинчи сăпайлăх сăмахĕсене сăнасси, астуса юласси.	Ачасем хăнăхт пурнăç сăмахĕ
13	Диктант	1	Керкуннене санама верентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	çырма хăнăхтарасси.	Ачасем вуласа итленĕ юлнин çыраçç
14	Хыта уса сасалла самахсенче (ь) палли сырасси.	1	Вĕçен кайăксене юратма, упрама вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Сăмах тăвакан аффиксем хушса пĕр сăмахран çĕнĕ пĕлтерĕшлĕ тепĕр сăмах тума хăнăхтарасси.	Ачасем аффик çĕнĕ сă хăнăха сăмахс тупаçç
15	Тĕрĕслев диктанчĕ.	1	Çут çанталăк илемне туйма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Предложени вĕçне чарăну палли лартма, çемçелĕх паллине, е,ю,я сас паллисене, вăраммăн илтĕнекен хупă сасăсене тĕрĕс çырма пĕлнине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраçç

16	Уйаракан семселех пали сырасси.	1	Тăван чĕлхе пуянлăхне курма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси. Ушкăнпа ĕçлеме хăнăхтарасси.	Мăшăр сăмахсен пулăвĕпе паллаштарасси, вĕсене дефиспа çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç сăмахс çырма
17-18	Варам хупа сасса ике пер пек сас пали сырса палартни.	2	Çут çанталăк илемне курма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси. Ушкăнпа ĕçлеме хăнăхтарасси.	Пĕр сăмахах икĕ хут каласа сăмах форми тума тата çав формăна дефиспа çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç калака тупаçç ĕçсене
19	Таванлах – хуранташлах самахесем.	1	Ваттисене сума сума вĕрентесси.	Харпăр хăйĕн ĕç-хĕлне сăнас-хаклас ăслай-хăнăхусене алла илсе пыни.	Пĕлтерӳпе çыру хушшинчи пĕрпеклĕхе тата уйрăмлăха кăтартасси, çырма хăнăхтарасси.	Ачасем пулăш пĕлтер çыраçç
20-21	Вырас челхинчен йышанна хаш-пер самахсене сырасси.	1	Тăван чĕлхене юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Мăшăр сăмахсене тата сăмаха икĕ хут каланипе пулнă сăмах формисене дефиспа çырма пĕлнине тĕрĕслесси.	Ачасем куласа итлесе çыраçç
22	Орфографи словаре.	1	Çут çанталăка упрама чĕнесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Текст, абзац ăнлавсемпе паллаштарни.	Ачасем хăнăхт пурнăç тетрач
23	Самах сыпаке.	1	Çут çанталăк илемне туйма вĕрентесси.	Ачасене кĕнекепе ĕçлеме вĕрентесси, çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Текстăн тĕп шухăшне уйăрма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт пурнăç тĕп шу палăрт
24-25	Самахсене пер йеркерен тепер йеркене кусарасси.	2	Çут çанталăка упрама чĕнесси.	Харпăр хăйĕн ĕç-хĕлне сăнас-хаклас	Калаçу тата çыру пуплевне аталантарасси.	Планпа йĕркел

				ăслай-хăнăхусене алла илсе пыни.		
26	Тĕрĕслев диктанчĕ.	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Ачасен пĕлĕвне тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраçç
27-28	Кам? Мен? Ыйтулла самахсем.	2	Çут çанталăк илемне туйма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, măшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Текстăн тытăмĕпе паллаштарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç пĕлтер уйăраç
29	Пер япалана пелтерекен самахсем.	2	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, măшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Пĕр йышши членсем çинчен ăнлантарасси, союзсăр çыхăнакан пĕр йышши членлă предложенисенче тĕрĕс интонаципе тума, кирлĕ чарăну лартма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт пурнăç йышш тупаçç
30	Изложени.	1	Кайаксене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Изложени çырма хăнăхтарасси.	Ачасем вуласа итленĕ юлнин çыраçç
31	Япала нумайине пелтерекен самахсем.	3	Чĕр чунсене упрама вĕрентесси.	Ушкăнпа, пĕр-пĕрне ăнланса ĕçлеме хăнăхасси.	Пĕр йышши членсене çыхăнтаракан союзсемпе пĕтĕмĕшлĕн паллаштарасси, *анчах* тата *çапах,та (те), тата, е* союзсемпе çыхăнакан пĕр йышши членлă предложенисене тĕрĕс вулама, калама тата çырма вĕрентесси.	Пĕр йы предло вулаçç çыхăнт тупаçç
32	Сочинени. Ман юратнă чĕр чун.	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Пĕр йышши членлă предложенисем-пе çырура усă курма вĕреннĕ хăнăхăва малалла аталантарасси тата çирĕплетесси.	Юратн сочине
33	Тĕрĕслев диктанчĕ.	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Пĕр йышши членлă предложенисене мĕнле çырнине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраçç
34	Сын ячесене,хушамачесене,	1	Ĕçе юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси,	Япала ячĕсем, паллă ячĕсем тата глагол	Ачасем хăнăхт

	ашше ячесене пысак саспаллипе сырасси.			шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	çинчен вĕреннине аса илсе пĕтĕмлетесси, пуплев пайĕсене уйăрса илме тата вĕсемпе тĕрĕс усă курма пĕлнине аталантарасси.	пурнăç пĕлтер ушкăн
35	Пелтеру сырасси.	1	Çынна хисеплеме вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Мĕн вăл пуплев пахалăхĕ? ыйту çине хурав тупасси.	Тĕрлĕ йĕркел
36	Изложени. .	1	Кайаксене юратма верентесси. .	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Кĕнекере панă текст тăрăх изложени çырас хăнăхăва çирĕплетесси.	Ачасем тăрăх и çырасç
37-38	Мен тавать? Мен тавассе? Ыйтусенчи глаголсем.	2	Ĕçе юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	Япала ячĕсем падежсем тăрăх улшăнма пултарни çинчен ăнлантарни.	Ачасем хăнăхт пурнăç ыйтăвĕ
39	Мен туре? Мен турес? ыйтусенчи глаголсем.	1	Çемьери çынсене хисеплеме вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	Хупă сасăпа пĕтекен япала ячĕсен вĕçленĕвĕпе паллаштарасси, *çемçелĕх паллипе, р, рь, л, ль, н, нь, сть, сь, зь* сас паллисемпе пĕтекен сăмахсене тĕрĕс вĕçлеме, çырма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт пурнăç сасăпа ячĕсен тишкер
40	Хиресле пелтерешле глаголсем.	2	Тĕрĕслĕхе вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	*[а], [е], [и]* сасăсемпе пĕтекен япала ячĕсене вĕçленĕ чух пару падежĕнче пулакан уйрăмлăхсене асăрхама вĕрентесси, çав падеж формисемпе çырура тата калаçура тĕрĕс усă курма хăнăхтарасси; *[ă], [у], [ӳ]* сасăсемпе пĕтекен япала ячĕсен вĕçленĕвĕнчи камăнлăхпа пару падежĕсенче пулакан уйрăмлăхсене асăрхама вĕрентесси, ку формăсемпе тĕрĕс калама-çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç сасăпа ячĕсен тишкер
41	Сывах пелтерешле	1	Хĕллехи вăрман	Çыхăнуллă пуплеве	Ъкерчĕк тăрăх	Ъкерчĕ

	глаголсем.		илемлĕхне туйма вĕрентесси.	аталантарасси.	сăмахсене тĕрлĕрен падежсене лартса вĕсене ытти сăмахсемпе тĕрĕс çыхăнтарса сочинени çырма хăнăхтарасси.	пулăш йĕркел
42	Тав тавасси.	1	Ĕçе тĕплĕ тума вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	Япала ячĕсене нумайлă хисепре вĕçленĕ чухне камăнлăх, пару, вырăн, туху падежĕсенче пулакан уйрăмлăхсене асăрхама вĕрентесси, ку формăсемпе тĕрĕс калама-çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç хисепр вĕçлен
43	Тĕрĕслев диктанчĕ.	1	Çут çанталăка юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Япала ячĕсемпе вырăнлă усă курма тата вĕсене тĕрĕс çырма пĕлнине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраç
44-45	Япала паллине пелтерекен самахсем.	1	Сăпайлă пулма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Саламланă чух асра тытмалли правилăсемпе паллашасси, телефонпа калаçмалли, çыру çырмалли этикетпа паллашасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç
46	Тесе пелтерекен самахсем.	2	Вĕçен кайăксене хĕрхенме чĕнесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Паллă ячĕсем çинчен илнĕ пĕлĕве çирĕплетесси, паллă ячĕсем чăваш чĕлхинче ĕç паллине кăтартма пултарни çинчен ăнлантарасси, синонимлă тата антонимлă паллă ячĕсемпе усă курма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç ячĕсен пĕлтер
47	Сынна санлакан самахсем.	1	Çут çанталăка юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Паллă ячĕсен тĕп тата танлаштару степĕсен пулăвĕпе паллаштарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç ячĕсен степен Ĕç тетр пурнăç
48	Изложени.	1	Чĕр чунсене упрама вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Изложени çырас хăнăхăва çирĕплетесси.	Учител тăрăх и
49	Сыру сырасси.	1	Çут çанталăк илемне курма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси,	Паллă ячĕсен вăйлă стененĕн пулăвĕпе паллаштарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç ячĕсен степен

				мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.		Ĕç тетр ĕççене пурнăç
50	Тĕрĕслев диктанчĕ.	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Паллă ячĕсемпе япала ячĕсене тĕрĕс çырма пĕлнине тĕрĕслесси.	Ачасе вуласа итлесе çыраçç
51	Хиресле пелтерешле пала ячесем.	2	Паттăрлăх туйăмне аталантарасси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Хисеп ячĕсен пĕлтерĕшĕпе паллаштарасси, вĕсене тĕрĕс çырма хăнăхтарасси.	Ачасе хăнăхт пурнăç ячĕсен тетрад пурнăç
52	Перешкел пелтерешле пала ячесем.	1	Сăпайлă пулма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Ĕç хучĕсемпе паллаштарасси, пĕлтерӳ çырма хăнăхтарасси.	Ачасе хăнăхт пурнăç
53	Çырса илни.	1	Çут çанталăка сăнама вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Предложенисене хăвăрт тата таса çырса илме вĕрентесси.	Текста илеççĕ
54	Терерслев диктанче	2	Тăван çĕр-шыва юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	1, 2, 3-мĕш сăпат местоименийĕсемпе паллаштарасси, вĕсене предложенире уйăрса илме хăнăхтарасси, сăпат местоименийĕсене пĕреллĕ тата нумайлă хисепсенче вĕçлеме вĕрентесси, вĕсен падежĕсене палăртма хăнăхтарасси, тĕрĕс çырма вĕрентесси.	Ачасе хăнăхт пурнăç местои уйăраç ĕççене
55-57	Пуплеве предложении сине уйарасси	1	Туслă пулма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Ашшĕ-амăшне, тус-тăвана уяв ячĕпе саламлама вĕрентесси.	
58-59	Предложенин теп членесемпе кесен членесем.	1	Туслă пулма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Местоименисене тĕрĕс çырма пĕлнине тĕрĕслесси.	Ачасе вуласа итлесе çыраçç
60	Калулла, ыйтулла,кашкарулла предложенисем.	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси,	Глаголсен пурлă тата çуклă формисемпе паллаштарасси, вĕсене текстра тупма	Ачасе хăнăхт пурнăç уйăраç

				пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	хăнăхтарасси, пурлă тата çуклă формăри глаголсене текстра тупас, пĕр формăран тепĕр форма тăвас, çуклă форма аффиксне тĕрĕс палăртас хăнăхусене çирĕплетесси.	ĕçсене
61	Изложени.	1	Тăван халăхăн паттăр ывăлĕсемпе мăнаçланма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Изложени çырас хăнăхăва çирĕплетесси.	Учител тăрăх и
62-63	Сасасемпе сас паллисем,алфавит синчен вереннине аса илни.	1	Мухтанни ырă маррине ăнлантарасси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Глагол вăхăчĕ çинчен вĕреннине аса илесси, вăхăт аффиксĕн сăмахри вырăнне кăтартасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç уйăраç палăрт тетрад пурнăç
64	Тереслев диктанче	1	Эмел курăкĕсене упрама вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	Глагол сăпачĕн пĕлтерĕшĕсемпе, аффиксĕсемпе паллаштарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç уйăраç палăрт тетрад пурнăç
65-66	Япала яче,глагол, палла ячесем синчен веренннине аса илни	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	Глагол хисеп тăрăх улшăнма пултарнине ăнлантарасси, сăпатлану ăнлава уçса парасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç уйăраç палăрт тетрад пурнăç
67	Орфографи,синонимсен словаресем	1	Çут çанталăк илемне туйма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Глаголсене тĕрлĕ формăра мĕнле çырнине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраçç
68	Петемлету уроке	2	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	Хальхи вăхăтри глаголăн пĕлтерĕшлĕ пайĕсемпе паллаштарасси, вăл пурлă е çуклă формăра мĕнле сăпатра тата хисепре пулнине пĕлме хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç уйăраç ĕçсене

Чăваш чĕлхи урокĕсен календарлă тематика планĕ. 3 - мĕш класс

Урок номерĕ.	Урок теми	Сехет	Ĕç результачĕ			Ачасе
			Кăмăл-сипете аталантарасси	**Универсаллă ĕç-хĕлсем**	**Предмет ăшĕнчи пĕлӳ, хăнăху**	

		й ы				
1-3	1,2 классенче вереннине аса илни.-	1	Тăван çĕр-шыва юратма вĕрентесси.	Ачасен тавçăрулăхне аталантарасси, пуплевне пуянлатасси.	Пуплеве тишкерме хăнăхтарасси.	Ачасем Чăваш калава Респуб гимне вĕрене
4	Саса. Сас палли..	2	Сас паллисен йеркине ,выранне таранрах вĕрентесси.	Ачасене ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси; харпăр хăй ĕç вырăнне йĕркелеме хăнăхтарасси.	Предложенисене тĕрĕс чарăну туса илемлĕ вулама пĕлнине малалла аталантарасси, тĕп членсемпе кĕçĕн членсене предложенисенче тупма, предложенисене тунă чухне вĕсене кирлĕ вырăна лартма хăнăхтарасси, предложенири тĕп членсене тата сăмах майлашăвĕсене тупма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт тетрад пурнăç
5	Тĕрĕслев ĕçĕ. Çырса илни.	1	Вĕçен кайăксене упрама вĕрентесси.	Ачасен çыхăнуллă пуплевне аталантарасси.	Текста тĕрĕс çырса илме хăнăхтарасси.	Текста
6	Сочинени. Çуллахи асра юлнă кун.	1	Аслисене хисеплеме вĕрентесси, ĕçе юратма хăнăхтарасси.	Ачасен çыхăнуллă пуплевне аталантарасси.	Текста харпăр хăй тĕллĕн калăплама хăнăхтарни.	Ачасем пулăш текста тăрăх ç
7	Хутшану йали-йерки.Этикет.	1	Пĕр-пĕринпе тĕрĕс хутшăнса пурăнма вĕрентесси.	Ачасен çыхăнуллă пуплевне аталантарасси.	Этикет тата калаçу этикечĕ ăнлавсемпе паллаштарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç
8	Пер тымарла самахсем.	1	Ĕçе юратма, туса упрама вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Сăмах тытăмне тата морфемăсен (сăмах тымарĕпе аффиксен) пĕлтерĕшĕсене аса илесси, сăмах пайĕсене тупма хăнăхтарасси.	Хăнăхт пурнăç сăмах т сăмаха аффикс
9	Сапайлах самахесем	1	Ачасене сăпайлăх сăмахĕсемпе усă курма хăнăхтарасси.	Ачасене кĕнекепе ĕçлеме вĕрентесси, çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Чăваш чĕлхинчи сăпайлăх сăмахĕсене сăнасси, астуса юласси.	Ачасем хăнăхт пурнăç сăмахĕ
10	Диктант	1	Керкуннене санама верентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава	çырма хăнăхтарасси.	Ачасем вуласа итленĕ

				йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.		юлнин çыраçç
11	Самах аффикс хушаннипе пулни	1	Вĕçен кайăксене юратма, упрама вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Сăмах тăвакан аффиксем хушса пĕр сăмахран çĕнĕ пĕлтерĕшлĕ тепĕр сăмах тума хăнăхтарасси.	Ачасем аффикс çĕнĕ сă хăнăха сăмахс тупаçç
12	Машар самахсем.	1	Çут çанталăк илемне туйма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Предложени вĕçне чарăну палли лартма, çемçелĕх паллине, е,ю,я сас паллисене, вăрăммăн илтĕнекен хупă сасăсене тĕрĕс çырма пĕлнине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраçç
13	Самахсене ике хут калани	1	Тăван чĕлхе пуянлăхне курма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси. Ушкăнпа ĕçлеме хăнăхтарасси.	Мăшăр сăмахсен пулăвĕпе паллаштарасси, вĕсене дефиспа çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç сăмахс çырма
14	Текстри предложенисен килешеве	2	Çут çанталăк илемне курма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси. Ушкăнпа ĕçлеме хăнăхтарасси.	Пĕр сăмахах икĕ хут каласа сăмах форми тума тата çав формăна дефиспа çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç калака тупаçç ĕçсене
15	Диктант	1	Ваттисене сума сума вĕрентесси.	Харпăр хăйĕн ĕç-хĕлне сăнас-хаклас ăслай-хăнăхусене алла илсе пыни.	Пĕлтерӳпе çыру хушшинчи пĕрпеклĕхе тата уйрăмлăха кăтартасси, çырма хăнăхтарасси.	Ачасем пулăш пĕлтер çыраçç
16-17	Текст теми	1	Тăван чĕлхене юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Мăшăр сăмахсене тата сăмаха икĕ хут каланипе пулнă сăмах формисене дефиспа çырма пĕлнине	Ачасем вуласа итлесе çыраçç

					тĕрĕслесси.	
18	Изложени	1	Çут çанталăка упрама чĕнесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Текст, абзац ăнлавсемпе паллаштарни.	Ачасем хăнăхт пурнăç тетрач
19-20	Текстан теп шухаше	1	Çут çанталăк илемне туйма вĕрентесси.	Ачасене кĕнекепе ĕçлеме вĕрентесси, çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Текстăн тĕп шухăшне уйăрма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт пурнăç тĕп шу палăрт
21	Текст тытаме.	2	Çут çанталăка упрама чĕнесси.	Харпăр хăйĕн ĕç-хĕлне сăнас-хаклас ăслай-хăнăхусене алла илсе пыни.	Калаçу тата çыру пуплевне аталантарасси.	Планп йĕркел
22	Сочинени Ман юратна чер чун	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Ачасен пĕлĕвне тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраçç
23	Пер йышшши членсем синчен анлантарни.	2	Çут çанталăк илемне туйма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Текстăн тытăмĕпе паллаштарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç пĕлтер уйăраç
24	Пер йышшши членсене сыхантаракан союзсем	2	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Пĕр йышши членсем çинчен ăнлантарасси, союзсăр çыхăнакан пĕр йышши членлă предложенисенче тĕрĕс интонаципе тума, кирлĕ чарăну лартма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт пурнăç йышши тупаçç
25	Изложени.	1	Кайаксене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Изложени çырма хăнăхтарасси.	Ачасем вуласа итленĕ юлнин çыраçç
26	Самахсене пелтереш тарах ушканлани	3	Чĕр чунсене упрама вĕрентесси.	Ушкăнпа, пĕр-пĕрне ăнланса ĕçлеме хăнăхасси.	Пĕр йышши членсене çыхăнтаракан союзсемпе пĕтĕмĕшлĕн паллаштарасси, *анчах* тата *çапах,та (те), тата, е* союзсемпе çыхăнакан пĕр йышши членлă	Пĕр йы предло вулаçç çыхăнт тупаçç

					предложенисене тĕрĕс вулама, калама тата ҫырма вĕрентесси.	
27	Пуплев пахалахе	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Ҫыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Пĕр йышши членлă предложенисем-пе ҫырура усă курма вĕреннĕ хăнăхăва малалла аталантарасси тата ҫирĕплетесси.	Юратн сочине
28	Тĕрĕслев диктанчĕ.	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Пĕр йышши членлă предложенисене мĕнле ҫырнине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе ҫыраҫ
29	Сочинени	1	Ĕҫе юратма вĕрентесси.	Ҫыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕҫлеме вĕрентесси.	Япала ячĕсем, паллă ячĕсем тата глагол ҫинчен вĕреннине аса илсе пĕтĕмлетесси, пуплев пайĕсене уйăрса илме тата вĕсемпе тĕрĕс усă курма пĕлнине аталантарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăҫ пĕлтер ушкăн
30	Изложени. Будка тарринчи йава. .	1	Кайаксене юратма верентесси. .	Ҫыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Кĕнекере панă текст тăрăх изложени ҫырас хăнăхăва ҫирĕплетесси.	Ачасем тăрăх и ҫыраҫ
31	Япала ячĕ. Япала ячĕсен вĕҫленĕвĕ. Падежсем.	2	Ĕҫе юратма вĕрентесси.	Ҫыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕҫлеме вĕрентесси.	Япала ячĕсем падежсем тăрăх улшăнма пултарни ҫинчен ăнлантарни.	Ачасем хăнăхт пурнăҫ ыйтăвĕ
32	Хупă сасăпа пĕтекен япала ячĕсен вĕҫленĕвĕ.	1	Ҫемьери ҫынсене хисеплеме вĕрентесси.	Ҫыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕҫлеме вĕрентесси.	Хупă сасăпа пĕтекен япала ячĕсен вĕҫленĕвĕпе паллаштарасси, *ҫемҫелĕх паллипе, р, рь, л, ль, н, нь, сть, сь, зь* сас паллисемпе пĕтекен сăмахсене тĕрĕс вĕҫлеме, ҫырма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт пурнăҫ сасăпа ячĕсен тишкер
33	Уҫă сасăпа пĕтекен япала ячĕсен вĕҫленĕвĕ.	2	Тĕрĕслĕхе вĕрентесси.	Ҫыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕҫлеме вĕрентесси.	*[а], [е], [и]* сасăсемпе пĕтекен япала ячĕсене вĕҫленĕ чух пару падежĕнче пулакан уйрăмлăхсене асăрхама вĕрентесси, ҫав падеж формисемпе ҫырура тата калаҫура тĕрĕс	Ачасем хăнăхт пурнăҫ сасăпа ячĕсен тишкер

					усă курма хăнăхтарасси; *[ă], [у], [ӳ]* сасăсемпе пĕтекен япала ячĕсен вĕçленĕвĕнчи камăнлăхпа пару падежĕсенче пулакан уйрăмлăхсене асăрхама вĕрентесси, ку формăсемпе тĕрĕс калама-çырма хăнăхтарасси.	
34	Сочинени. Хĕллехи вăрманта.	1	Хĕллехи вăрман илемлĕхне туйма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Ъкерчĕк тăрăх сăмахсене тĕрлĕрен падежсене лартса вĕсене ытти сăмахсемпе тĕрĕс çыхăнтарса сочинени çырма хăнăхтарасси.	Ъкерчĕ пулăш йĕркел
35	Япала ячĕсене нумайлă хисепре вĕçлени.	1	Ĕçе тĕплĕ тума вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	Япала ячĕсене нумайлă хисепре вĕçленĕ чухне камăнлăх, пару, вырăн, туху падежĕсенче пулакан уйрăмлăхсене асăрхама вĕрентесси, ку формăсемпе тĕрĕс калама-çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç хисепр вĕçлен
36	Тĕрĕслев диктанчĕ. Юман.	1	Çут çанталăка юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Япала ячĕсемпе вырăнлă усă курма тата вĕсене тĕрĕс çырма пĕлнине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраç
37	Саламламалли правилăсем.	1	Сăпайлă пулма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Саламланă чух асра тытмалли правилăсемпе паллашасси, телефонпа калаçмалли, çыру çырмалли этикетпа паллашасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç
38	Паллă ячĕ. Паллă ячĕсен пĕлтерĕшĕ, пулăвĕ.	2	Вĕсен кайăксене хĕрхенме чĕнесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Паллă ячĕсем çинчен илнĕ пĕлĕве çирĕплетесси, паллă ячĕсем чăваш чĕлхинче ĕç паллине кăтартма пултарни çинчен ăнлантарасси, синонимлă тата антонимлă паллă ячĕсемпе усă курма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç ячĕсен пĕлтер
39	Паллă ячĕсен тĕп тата танлаштаруллă	1	Çут çанталăка юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси,	Паллă ячĕсен тĕп тата танлаштару	Ачасем хăнăхт

	степенĕсем.			шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	степĕсен пулăвĕпе паллаштарасси.	пурнăç ячĕсен степен Ĕç тетр пурнăç
40	Изложени. Йыта санитар.	1	Чĕр чунсене упрама вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Изложени çырас хăнăхăва çирĕплетесси.	Учител тăрăх и
41	Паллă ячĕсен вăйлă степенĕ.	1	Çут çанталăк илемне курма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Паллă ячĕсен вăйлă стененĕн пулăвĕпе паллаштарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç ячĕсен степен Ĕç тетр ĕçсене пурнăç
42	Тĕрĕслев диктанчĕ. Кампур.	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Паллă ячĕсемпе япала ячĕсене тĕрĕс çырма пĕлнине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраçç
43	Хисеп ячĕ. Хисеп ячĕсен пĕлтерĕшĕ.	2	Паттăрлăх туйăмне аталантарасси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Хисеп ячĕсен пĕлтерĕшĕпе паллаштарасси, вĕсене тĕрĕс çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç ячĕсен тетрад пурнăç
44	Ĕç хучĕсем. Пĕлтерӳ çырасси.	1	Сăпайлă пулма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Ĕç хучĕсемпе паллаштарасси, пĕлтерӳ çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç
45	Çырса илни. Катра качка.	1	Çут çанталăка сăнама вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Предложенисене хăвăрт тата таса çырса илме вĕрентесси.	Текста илеççĕ
46	Местоимени. Местоимени пĕлтерĕшĕ. Сăпат местоименийĕсем.	2	Тăван çĕр-шыва юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	1, 2, 3-мĕш сăпат местоименийĕсемпе паллаштарасси, вĕсене предложенире уйăрса илме хăнăхтарасси, сăпат местоименийĕсене пĕрреллĕ тата нумайлă хисепсенче вĕçлеме вĕрентесси, вĕсен падежĕсене палăртма	Ачасем хăнăхт пурнăç местои уйăраç ĕçсене

					хăнăхтарасси, тĕрĕс çырма вĕрентесси.	
47	Уяв ячĕпе саламласси.	1	Туслă пулма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Ашшĕ-амăшне, тус-тăвана уяв ячĕпе саламлама вĕрентесси.	
48	Тĕрĕслев диктанчĕ. Эпир туслă.	1	Туслă пулма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Местоименисене тĕрĕс çырма пĕлнине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраç
49	Глагол. Глаголăн пурлă тата çуклă формисем.	2	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Глаголсен пурлă тата çуклă формисемпе паллаштарасси, вĕсене текстра тупма хăнăхтарасси, пурлă тата çуклă формăри глаголсене текстра тупас, пĕр формăран тепĕр форма тăвас, çуклă форма аффиксне тĕрĕс палăртас хăнăхусене çирĕплетесси.	Ачасем хăнăхт пурнăç уйăраç ĕçсене
50	Изложени. Карап ăсти.	1	Тăван халăхăн паттăр ывăлĕсемпе мăнаçланма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Изложени çырас хăнăхăва çирĕплетесси.	Учител тăрăх и
51	Глагол вăхăт тăрăх улшăнни.	1	Мухтанни ырă маррине ăнлантарасси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Глагол вăхăчĕ çинчен вĕреннине аса илесси, вăхăт аффиксĕн сăмахри вырăнне кăтартасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç уйăраç палăрт тетрад пурнăç
52	Глагол сăпат тăрăх улшăнни.	1	Эмел курăкĕсене упрама вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	Глагол сăпачĕн пĕлтерĕшĕсемпе, аффиксĕсемпе паллаштарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç уйăраç палăрт тетрад пурнăç
53	Глагол хисеп тăрăх улшăнни.	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	Глагол хисеп тăрăх улшăнма пултарнине ăнлантарасси, сăпатлану ăнлава уçса парасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç уйăраç палăрт тетрад пурнăç
54	Тĕрĕслев диктанчĕ. Çутă çуркунне.	1	Çут çанталăк илемне туйма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Глаголсене тĕрлĕ формăра мĕнле çырнине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраç
55	Хальхи вăхăтри глаголсен сăпатланăвĕ.	2	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси,	Хальхи вăхăтри глаголăн пĕлтерĕшлĕ пайĕсемпе паллаштарасси, вăл пурлă е çуклă	Ачасем хăнăхт пурнăç уйăраç ĕçсене

				ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	формăра мĕнле сăпатра тата хисепре пулнине пĕлме хăнăхтарасси.	
56	Хальхи вăхăтри глаголсене çырасси.	2	Çăкăра тирпейлĕ тытма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	Пурлă тата çуклă формăри хальхи вăхăтри глаголсене тĕрĕс çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç уйăраç ĕçсене
57	Сочинени. «Иванов бульварĕ».	1	Тăван халăхăн паттăр ывăлĕсемпе мăнаçланма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Хальхи вăхăтри глаголсемпе усă курса, ӳкерчĕк, курни-илтни, вулани тăрăх сочинени çырма вĕрентесси.	Ъкерчĕ йĕркел
58	Иртнĕ вăхăтри глаголсен сăпатланăвĕ.	3	Çут çанталăк пулăмĕсене сăнама вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Пурлă тата çуклă формăри иртнĕ вăхăтри глаголсен сăпатланăвĕпе паллаштарасси, сăмахăн пĕлтерĕшлĕ пайĕсене тупма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт пурнăç тетрад пурнăç
59	Пулас вăхăтри глаголсен сăпатланăвĕ.	2	Тӳрĕ чунлă, ĕçчен пулма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Пурлă тата çуклă формăри пулас вăхăтри глаголăн тытăмĕпе паллаштарасси, глаголăн сăпатне тата хисепне тĕрĕс палăртма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç тетрад пурнăç
60	Глагол çинчен вĕреннине пĕтĕмлетни.	1	Ачасене çут çанталăк сыхлавçисем пулма хатĕрлесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Глагол тытăмне, формисене аса илсе çирĕплетесси, глагол формисене пĕр-пĕринчен уйăрса илме, вĕсене тĕрĕс çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç уйăраç ĕçсене
61	Тĕрĕслев диктанчĕ. Тăван ялăм.	1	Тăван яла ялан асра тытма кирлине ĕнентересси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Хальхи вăхăтри глаголсене çырма вĕреннине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраçç
62	Вĕренӳ çулĕнче ăса хывнине аса илесси. Сăмах тытăмĕ тата пулăвĕ. Текст.	1	Пĕлĕве хаклама, тăван халăха юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлесси.	Вĕренӳре туяннă пĕлӳпе усă курма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт тетрад пурнăç
63	Тĕрĕслев изложенийĕ. Вăрмана кам лартать.	1	Çут çанталăка юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Изложени çырма пĕлнине тĕрĕслесси.	Учител текст т

						çыраçç
64	Предложени. Пуплев пайĕсем. Текст.	2	Пĕлĕве хаклама вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлесси.	Вĕренӳре туяннă пĕлӳпе усă курма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт тетрад пурнăç
65	Самах тытаме тата пулаве.Текст.	1	Çут çанталăка юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Ачасен пĕлĕвне тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраçç
66	Предложени.Пуплев пайесем.	1	Предложени весне кирле чарану паллисем лартасси.			
67	Тĕрĕслев диктанчĕ	1	Пелеве хаклама верентесси.			
68	Петемлету уроке.	1	Верену суленче аса хывнине аса илесси.			

Чăваш чĕлхи урокĕсен календарлă тематика планĕ. 4 - мĕш класс

Урок номерĕ.	Урок теми	Сехет йышĕ	Ĕç результачĕ			Ачасе
			Кăмăл-сипете аталантарасси	**Универсаллă ĕç-хĕлсем**	**Предмет ăшĕнчи пĕлӳ, хăнăху**	
1-4	Предложени, самах, саса, сас палли.	1	Тăван çĕр-шыва юратма вĕрентесси.	Ачасен тавçăрулăхне аталантарасси, пуплевне пуянлатасси.	Пуплеве тишкерме хăнăхтарасси.	Ачасем Чăваш калава Респуб гимне вĕрене
5	Вĕреннине аса илесси.Алфавит.	2	Сас паллисен йеркине ,выранне таранрах вĕрентесси.	Ачасене ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси; харпăр хăй ĕç вырăнне йĕркелеме хăнăхтарасси.	Предложенисене тĕрĕс чарăну туса илемлĕ вулама пĕлнине малалла аталантарасси, тĕп членсемпе кĕçĕн членсене предложенисенче тупма, предложенисене тунă чухне вĕсене кирлĕ вырăна лартма хăнăхтарасси, предложенири тĕп членсене тата сăмах майлашăвĕсене тупма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт тетрад пурнăç

6	Тĕрĕслев ĕçĕ. Çырса илни.	1	Вĕçен кайăксене упрама вĕрентесси.	Ачасен çыхăнуллă пуплевне аталантарасси.	Текста тĕрĕс çырса илме хăнăхтарасси.	Текста
7	Сочинени. Çуллахи асра юлнă кун.	1	Аслисене хисеплеме вĕрентесси, ĕçе юратма хăнăхтарасси.	Ачасен çыхăнуллă пуплевне аталантарасси.	Текста харпăр хăй тĕллĕн калăплама хăнăхтарни.	Ачасем пулăш текста тăрăх ç
8-9	Уса сасăсемпе хупа сасасем, сас паллисем.	2	Хăрушсăрлăх правилисене пăхăнса пурăнма хăнăхтарасси.	Шухăшлава йĕркелесе пыни: пĕтĕмлетни; тĕслĕхсемпе çирĕплетни.	Сăмах сасăсенчен (сас паллисенчен) тытăнса тăнине аса илсе пĕтĕмлетесси, çемçелĕх паллине, е,ç, ю, я сас паллисене тĕрĕс çырма хăнăхтарасси.	Ачасем алфави паллис пусăм тĕслĕх хăнăха
10	Хыта уса сасасемпе семсе уса сасасем.	1	Пĕр-пĕринпе тĕрĕс хутшăнса пурăнма вĕрентесси.	Ачасен çыхăнуллă пуплевне аталантарасси.	Этикет тата калаçу этикечĕ ăнлавсемпе паллаштарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç
11	Хыта хупа сасасемпе семсе хупа сасасем.	1	Ĕçе юратма, туса упрама вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Сăмах тытăмне тата морфемăсен (сăмах тымарĕпе аффиксен) пĕлтерĕшĕсене аса илесси, сăмах пайĕсене тупма хăнăхтарасси.	Хăнăхт пурнăç сăмах т сăмаха аффикс
12	Сывлах сунасси.Сывпуллашас си.	1	Ачасене сăпайлăх сăмахĕсемпе усă курма хăнăхтарасси.	Ачасене кĕнекепе ĕçлеме вĕрентесси, çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Чăваш чĕлхинчи сăпайлăх сăмахĕсене сăнасси, астуса юласси.	Ачасем хăнăхт пурнăç сăмахĕ
13	Диктант	1	Керкуннене санама верентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	çырма хăнăхтарасси.	Ачасем вуласа итленĕ юлнин çыраçç
14	Хыта уса сасалла самахсенче (ь) палли сырасси.	1	Вĕçен кайăксене юратма, упрама вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Сăмах тăвакан аффиксем хушса пĕр сăмахран çĕнĕ пĕлтерĕшлĕ тепĕр сăмах тума хăнăхтарасси.	Ачасем аффикс çĕнĕ сă хăнăха сăмахс тупаçç
15	Тĕрĕслев диктанчĕ.	1	Çут çанталăк илемне туйма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Предложени вĕçне чарăну палли лартма, çемçелĕх паллине, е,ю,я сас паллисене, вăраммăн илтĕнекен хупă сасăсене тĕрĕс	Ачасем вуласа итлесе çыраçç

					çырма пĕлнине тĕрĕслесси.	
16	Уйаракан семселех пали сырасси.	1	Тăван чĕлхе пуянлăхне курма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси. Ушкăнпа ĕçлеме хăнăхтарасси.	Мăшăр сăмахсен пулăвĕпе паллаштарасси, вĕсене дефиспа çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç сăмахс çырма
17-18	Варам хупа сасса ике пер пек сас пали сырса палартни.	2	Çут çанталăк илемне курма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси. Ушкăнпа ĕçлеме хăнăхтарасси.	Пĕр сăмахах икĕ хут каласа сăмах форми тума тата çав формăна дефиспа çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç калака тупаçç ĕççене
19	Таванлах – хуранташлах самахесем.	1	Ваттисене сума сума вĕрентесси.	Харпăр хăйĕн ĕç-хĕлне сăнас-хаклас ăслай-хăнăхусене алла илсе пыни.	Пĕлтерÿпе çыру хушшинчи пĕрпеклĕхе тата уйрăмлăха кăтартасси, çырма хăнăхтарасси.	Ачасем пулăш пĕлтер çыраçç
20-21	Вырас челхинчен йышанна хаш-пер самахсене сырасси.	1	Тăван чĕлхене юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Мăшăр сăмахсене тата сăмаха икĕ хут каланипе пулнă сăмах формисене дефиспа çырма пĕлнине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраçç
22	Орфографи словаре.	1	Çут çанталăка упрама чĕнесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Текст, абзац ăнлавсемпе паллаштарни.	Ачасем хăнăхт пурнăç тетрач
23	Самах сыпаке.	1	Çут çанталăк илемне туйма вĕрентесси.	Ачасене кĕнекепе ĕçлеме вĕрентесси, çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	Текстăн тĕп шухăшне уйăрма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт пурнăç тĕп шу палăрт

24-25	Самахсене пер йеркерен тепер йеркене кусарасси.	2	Çут çанталăка упрама чĕнесси.	Харпăр хăйĕн ĕç-хĕлне сăнас-хаклас ăслай-хăнăхусене алла илсе пыни.	Калаçу тата çыру пуплевне аталантарасси.	Планп йёркел
26	Тĕрĕслев диктанчĕ.	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Ачасен пĕлĕвне тĕрĕслесси.	Ачасе вуласа итлесе çыраçç
27-28	Кам? Мен? Ыйтулла самахсем.	2	Çут çанталăк илемне туйма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетессси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Текстăн тытăмĕпе паллаштарасси.	Ачасе хăнăхт пурнăç пĕлтер уйăраç
29	Пер япалана пелтерекен самахсем.	2	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетессси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Пĕр йышши членсем çинчен ăнлантарасси, союзсăр çыхăнакан пĕр йышши членлă предложенисенче тĕрĕс интонаципе тума, кирлĕ чарăну лартма вĕрентесси.	Ачасе хăнăхт пурнăç йышши тупаçç
30	Изложени.	1	Кайаксене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетессси.	Изложени çырма хăнăхтарасси.	Ачасе вуласа итленĕ юлнин çыраçç
31	Япала нумайине пелтерекен самахсем.	3	Чĕр чунсене упрама вĕрентесси.	Ушкăнпа, пĕр-пĕрне ăнланса ĕçлеме хăнăхасси.	Пĕр йышши членсене çыхăнтаракан союзсемпе пĕтĕмĕшлĕн паллаштарасси, *анчах* тата *çапах,та (те), тата, е* союзсемпе çыхăнакан пĕр йышши членлă предложенисене тĕрĕс вулама, калама тата çырма вĕрентесси.	Пĕр йь предло вулаçç çыхăнт тупаçç
32	Сочинени. Ман юратнă чĕр чун.	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетессси.	Пĕр йышши членлă предложенисем-пе çырура усă курма вĕреннĕ хăнăхăва малалла аталантарасси тата çирĕплетесси.	Юратн сочине
33	Тĕрĕслев диктанчĕ.	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Пĕр йышши членлă предложенисене мĕнле çырнине тĕрĕслесси.	Ачасе вуласа итлесе çыраçç

34	Сын ячесене,хушамачесене, ашше ячесене пысак саспаллипе сырасси.	1	Ĕçе юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Япала ячĕсем, паллă ячĕсем тата глагол çинчен вĕреннине аса илсе пĕтĕмлетесси, пуплев пайĕсене уйăрса илме тата вĕсемпе тĕрĕс усă курма пĕлнине аталантарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç пĕлтер ушкăн
35	Пелтеру сырасси.	1	Çынна хисеплеме вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Мĕн вăл пуплев пахалăхĕ? ыйту çине хурав тупасси.	Тĕрлĕ йĕркел
36	Изложени. .	1	Кайаксене юратма верентесси. .	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Кĕнекере панă текст тăрăх изложени çырас хăнăхăва çирĕплетесси.	Ачасем тăрăх и çыраçç
37-38	Мен тавать? Мен тавассе? Ыйтусенчи глаголсем.	2	Ĕçе юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	Япала ячĕсем падежсем тăрăх улшăнма пултарни çинчен ăнлантарни.	Ачасем хăнăхт пурнăç ыйтăвĕ
39	Мен туре? Мен турес? ыйтусенчи глаголсем.	1	Çемьери çынсене хисеплеме вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	Хупă сасăпа пĕтекен япала ячĕсен вĕçленĕвĕпе паллаштарасси, *çемçелĕх паллипе, р, рь, л, ль, н, нь, сть, сь, зь* сас паллисемпе пĕтекен сăмахсене тĕрĕс вĕçлеме, çырма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт пурнăç сасăпа ячĕсен тишкер
40	Хиресле пелтерешле глаголсем.	2	Тĕрĕслĕхе вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	*[а], [е], [и]* сасăсемпе пĕтекен япала ячĕсене вĕçленĕ чух пару падежĕнче пулакан уйрăмлăхсене асăрхама вĕрентесси, çав падеж формисемпе çырура тата калаçура тĕрĕс усă курма хăнăхтарасси; *[ă], [у], [ÿ]* сасăсемпе пĕтекен япала ячĕсен вĕçленĕвĕнчи камăнлăхпа пару падежĕсенче пулакан уйрăмлăхсене асăрхама вĕрентесси, ку формăсемпе тĕрĕс калама-çырма	Ачасем хăнăхт пурнăç сасăпа ячĕсен тишкер

					хăнăхтарасси.	
41	Сывах пелтерешле глаголсем.	1	Хĕллехи вăрман илемлĕхне туйма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Ъкерчĕк тăрăх сăмахсене тĕрлĕрен падежсене лартса вĕсене ытти сăмахсемпе тĕрĕс çыхăнтарса сочинени çырма хăнăхтарасси.	Ъкерчĕ пулăш йĕркел
42	Тав тавасси.	1	Ĕçе тĕплĕ тума вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	Япала ячĕсене нумайлă хисепре вĕçленĕ чухне камăнлăх, пару, вырăн, туху падежĕсенче пулакан уйрăмлăхсене асăрхама вĕрентесси, ку формăсемпе тĕрĕс калама-çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç хисепр вĕçлен
43	Тĕрĕслев диктанчĕ.	1	Çут çанталăка юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Япала ячĕсемпе вырăнлă усă курма тата вĕсене тĕрĕс çырма пĕлнине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраçç
44-45	Япала паллине пелтерекен самахсем.	1	Сăпайлă пулма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Саламланă чух асра тытмалли правилăсемпе паллашасси, телефонпа калаçмалли, çыру çырмалли этикетпа паллашасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç
46	Тесе пелтерекен самахсем.	2	Вĕçен кайăксене хĕрхенме чĕнесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Паллă ячĕсем çинчен илнĕ пĕлĕве çирĕплетесси, паллă ячĕсем чăваш чĕлхинче ĕç паллине кăтартма пултарни çинчен ăнлантарасси, синонимлă тата антонимлă паллă ячĕсемпе усă курма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç ячĕсен пĕлтер
47	Сынна санлакан самахсем.	1	Çут çанталăка юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Паллă ячăсен тĕп тата танлаштару степĕсен пулăвĕпе паллаштарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç ячĕсен степен Ĕç тетр пурнăç
48	Изложени.	1	Чĕр чунсене упрама вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Изложени çырас хăнăхăва çирĕплетесси.	Учител тăрăх и
49	Сыру сырасси.	1	Çут çанталăк илемне курма	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава	Паллă ячĕсен вăйлă стененĕн пулăвĕпе	Ачасем хăнăхт пурнăç

			вĕрентесси.	йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	паллаштарасси.	ячĕсен степен Ĕç тетр ĕçсене пурнăç
50	Тĕрĕслев диктанчĕ.	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Паллă ячĕсемпе япала ячĕсене тĕрĕс çырма пĕлнине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраçç
51	Хиресле пелтерешле пала ячесем.	2	Паттăрлăх туйăмне аталантарасси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Хисеп ячĕсен пĕлтерĕшĕпе паллаштарасси, вĕсене тĕрĕс çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç ячĕсен тетрад пурнăç
52	Перешкел пелтерешле пала ячесем.	1	Сăпайлă пулма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Ĕç хучĕсемпе паллаштарасси, пĕлтерӳ çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç
53	Çырса илни.	1	Çут çанталăка сăнама вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Предложенисене хăвăрт тата таса çырса илме вĕрентесси.	Текста илеççĕ
54	Тереслев диктанче	2	Тăван çĕр-шыва юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	1, 2, 3-мĕш сăпат местоименийĕсемпе паллаштарасси, вĕсене предложенире уйăрса илме хăнăхтарасси, сăпат местоименийĕсене пĕрреллĕ тата нумайлă хисепсенче вĕçлеме вĕрентесси, вĕсен падежĕсене палăртма хăнăхтарасси, тĕрĕс çырма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт пурнăç местои уйăраç ĕçсене
55-57	Пуплеве предложении сине уйарасси	1	Туслă пулма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Ашшĕ-амăшне, тус-тăвана уяв ячĕпе саламлама вĕрентесси.	
58-59	Предложенин теп членесемпе кесен членесем.	1	Туслă пулма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Местоименисене тĕрĕс çырма пĕлнине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраçç
60	Калулла, ыйтулла,кашкарулла	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси,	Глаголсен пурлă тата çуклă формисемпе	Ачасем хăнăхт

	предложенисем.			шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	паллаштарасси, вĕсене текстра тупма хăнăхтарасси, пурлă тата çуклă формăри глаголсене текстра тупас, пĕр формăран тепĕр форма тăвас, çуклă форма аффиксне тĕрĕс палăртас хăнăхусене çирĕплетесси.	пурнăç уйăраç ĕçсене
61	Изложени.	1	Тăван халăхăн паттăр ывăлĕсемпе мăнаçланма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Изложени çырас хăнăхăва çирĕплетесси.	Учител тăрăх и
62-63	Сасасемпе сас паллисем,алфавит синчен веренннине аса илни.	1	Мухтанни ырă маррине ăнлантарасси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Глагол вăхăчĕ çинчен вĕреннине аса илесси, вăхăт аффиксĕн сăмахри вырăнне кăтартасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç уйăраç палăрт тетрад пурнăç
64	Тереслев диктанче	1	Эмел курăкĕсене упрама вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	Глагол сăпачĕн пĕлтерĕшĕсемпе, аффиксĕсемпе паллаштарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç уйăраç палăрт тетрад пурнăç
65-66	Япала яче,глагол, палла ячесем синчен веренннине аса илни	1	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	Глагол хисеп тăрăх улшăнма пултарнине ăнлантарасси, сăпатлану ăнлава уçса парасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç уйăраç палăрт тетрад пурнăç
67	Орфографи,синонимсен словаресем	1	Çут çанталăк илемне туйма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Глаголсене тĕрлĕ формăра мĕнле çырнине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраçç
68	Петемлету уроке	2	Чĕр чунсене юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	Хальхи вăхăтри глаголăн пĕлтерĕшлĕ пайĕсемпе паллаштарасси, вăл пурлă е çуклă формăра мĕнле сăпатра тата хисепре пулнине пĕлме хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç уйăраç ĕçсене
68	Хальхи вăхăтри глаголсене çырасси.	2	Çăкăра тирпейлĕ тытма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, ушкăнпа ĕçлеме вĕрентесси.	Пурлă тата çуклă формăри хальхи вăхăтри глаголсене тĕрĕс çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç уйăраç ĕçсене
57	Сочинени. «Иванов	1	Тăван халăхăн	Çыхăнуллă пуплеве	Хальхи вăхăтри	Ъкерчĕ

	бульварĕ».		паттăр ывăлĕсемпе мăнаçланма вĕрентесси.	аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси.	глаголсемпе усă курса, ӳкерчĕк, курни-илтни, вулани тăрăх сочинени çырма вĕрентесси.	йĕркел
58	Иртнĕ вăхăтри глаголсен сăпатланăвĕ.	3	Çут çанталăк пулăмĕсене сăнама вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Пурлă тата çуклă формăри иртнĕ вăхăтри глаголсен сăпатланăвĕпе паллаштарасси, сăмахăн пĕлтерĕшлĕ пайĕсене тупма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт пурнăç тетрад пурнăç
59	Пулас вăхăтри глаголсен сăпатланăвĕ.	2	Тӳрĕ чунлă, ĕçчен пулма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Пурлă тата çуклă формăри пулас вăхăтри глаголăн тытăмĕпе паллаштарасси, глаголăн сăпатне тата хисепне тĕрĕс палăртма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç тетрад пурнăç
60	Глагол çинчен вĕреннине пĕтĕмлетни.	1	Ачасене çут çанталăк сыхлавçисем пулма хатĕрлесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлеме вĕрентесси.	Глагол тытăмне, формисене аса илсе çирĕплетесси, глагол формисене пĕр-пĕринчен уйăрса илме, вĕсене тĕрĕс çырма хăнăхтарасси.	Ачасем хăнăхт пурнăç уйăраç ĕçсене
61	Тĕрĕслев диктанчĕ. Тăван ялăм.	1	Тăван яла ялан асра тытма кирлине ĕнентересси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Хальхи вăхăтри глаголсене çырма вĕреннине тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраçç
62	Вĕренӳ çулĕнче ăса хывнине аса илесси. Сăмах тытăмĕ тата пулăвĕ. Текст.	1	Пĕлĕве хаклама, тăван халăха юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлесси.	Вĕренӳре туяннă пĕлӳпе усă курма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт тетрад пурнăç
63	Тĕрĕслев изложенийĕ. Вăрмана кам лартать.	1	Çут çанталăка юратма вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси.	Изложени çырма пĕлнине тĕрĕслесси.	Учител текст т çыраçç
64	Предложени. Пуплев пайĕсем. Текст.	2	Пĕлĕве хаклама вĕрентесси.	Çыхăнуллă пуплеве аталантарасси, шухăшлава йĕркелесси, пĕтĕмлетесси, мăшăрпа ĕçлесси.	Вĕренӳре туяннă пĕлӳпе усă курма вĕрентесси.	Ачасем хăнăхт тетрад пурнăç
65	Самах тытаме тата пулаве.Текст.	1	Çут çанталăка юратма вĕрентесси.	Ачасен тимлĕхне аталантарасси.	Ачасен пĕлĕвне тĕрĕслесси.	Ачасем вуласа итлесе çыраçç
66	Предложени.Пуплев	1	Предложени весне			

	пайесем.		кирле чарану паллисем лартасси.			
67	Тĕрĕслев диктанчĕ	1	Пелеве хаклама верентесси.			
68	Петемлету уроке.	1	Верену суленче аса хывнине аса илесси.			